

**TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI
DOLGOZAT**

HORVÁTH ZOLTÁN

2012

Nemzeti Közsolgálati Egyetem
Rendészettudományi Kar
Közrendészeti és Alkalmazott Vezetéstudományi intézet
Alkalmazott Rendészettudományi Tanszék

A terrorizmus és Magyarország kapcsolata

Horváth Zoltán II/10
Büntetés-Végrehajtási szakirány

Konzulens:
Dr. Tarján Gábor C.Sc főiskolai docens

Budapest, 2012

1.BEVEZETÉS	5
1.1 Bevezetés	5
1.2 A terrorizmus fogalma	6
2. 1956- A GÉPELTÉRÍTÉSEK ÉVE	10
2.1 Az államterrorizmus politikai háttere - a Rákosi és Kádár korszak	10
2.2 Budapest-Ingolstadt- sikeres út	14
2.3 A második merénylet- a szombathelyi eset.....	15
3. A BALASSAGYARMATI TÚSZÜGY	17
3.1 Családi háttér- egy szocialista mintacsalád	18
3.2 Az előkészületek és a tervezés.....	20
3.3 A fegyverek megszerzése.....	21
3.4 Túszejtés- az első órák.....	22
3.5 Információ szerzés és tervezés	23
3.6 Tűzparancs.....	25
4. A GYORSFORGALMI ÚTI MERÉNYLET	26
4.1 A merénylet háttere	26
4.2 A sajtó visszhangja	27
4.3 Tervezés és végrehajtás	28
4.4 A Nyomozás eredménye	29
5. 1998- ROBBANTÁSOS MERÉNYLETEK	32
5.1 Képviselők és vállalkozók	32
6. A BUDAHÁZY-PER	35
6.1 2002, a Blokád éve	35
6.2 2006-Zavargások szeptembertől októberig	37

6.3 Magyarok Nyilai	40
6.4 Előzetes letartóztatásban Budaházy	42
7. ÖSSZEGZÉS.....	44
8. FELHASZNÁLT IRODALOM	46
9. MELLÉKLETEK.....	50
9.1 1.sz. melléklet: Marsiczki Miklós és Molnár György előzetes letartóztatásának fogatosításáról szóló rendelvények(4.db).....	50
9.2 2.sz. mellékletek.-interjúk a Budaházyval kapcsolatban álló felügyelőkkel (2 db interjú)	54
9.2.1. Interjú 1	54
9.2.2. Interjú 2	55

1.Bevezetés

1.1 Bevezetés

Dolgozatom tárgyául és vezérvonalául a terrorizmust választottam. 2001 óta a terrorizmus szó hallatán sokaknak csak a Közel-Kelet és az USA asszociációi jutnak eszükbe. Pedig itthon, Magyarországon is sok olyan eset és merénylet történt, amit jogosan nevezhetünk terrorizmusnak vagy terrorcselekménynek. A 20. század jelentősebb vonatkozó eseményeiből válogatva a dolgozat során célom felhívni a figyelmet a megtörtént merényletek részleteire, az esetleges kiváltó okokra, a háttérre, arra a motivációra, ami végül egy merénylet elkövetéséhez vezethet. Egyes például felhozott merényletek során azt boncolgatva, az adott esemény valóban terrorcselekmény-e, vagy pusztán a bűnözői magatartás egy agresszívabb megnyilvánulása.

További feladatnak tekintem nem pusztán a büntetőjogi oldaláról megközelíteni a témát, hanem a kiváltó okokat is a lehetőségekhez mérten előkeresni, megfigyelni. Miként képes befolyásolni az embereket a nevelés és neveltetés, egy ideológia, a politika, vagy épp miként képesek manipulálni egymást.

Ha a 20. századi magyarországi terrorizmusról beszélünk, akkor az emberek többségének Matuska Szilveszter neve és a biatorbágyi viadukt jut az eszébe. Ő volt az a személy, aki 1931. szeptember 13-án a hajnali órákban felrobbantotta a Bécs felé tartó nemzetközi gyorsvonat alatt a biatorbágyi viaduktot. A vonat tizenegy kocsijából az első hat a harminc méteres szakadékba zuhant. A merényletnek 22 halottja, több mint 100 sérültje, köztük 17 súlyos sérültje lett.¹ Matuskát ezen kívül két sikertelen merénylettel is gyanúsították, amiket feltételezések szerint Bécsben követett el. Az eset után egy hónappal került kézre, Bécs és Budapest közösen tárgyalta ügyét, az ítéletét halálbüntetésről életfogytig tartó szabadságvesztésre módosították. Büntetését a Váci Országos Királyi Fegyintézetben töltötte, ahonnan a zavargásokat és a háborús helyzetet kihasználva sikerült 1944-ben megszöknie. Ezek után eltűnt és többet meg sem találták.

Dolgozatom azonban a legújabb kori eseményekről, elsősorban a rendszerváltás utáni időszakra fejez nagyobb hangsúlyt.

¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Szilveszter_Matuska angol nyelven-letöltve: 2012.10.2 14:56

1.2 A terrorizmus fogalma

A terrorizmus szó hallatán sokaknak egy burnuszt viselő, arcát shemaghal eltakaró, gépkarabélyt lóbáló harcos jut eszébe első pillanatban. Manapság a terror és terrorcselekmény kifejezés szorosan összefonódott a Közel-Kelettel pedig, ha végignéznénk a történelemben világos látnánk, hogy a terrorizmus messze túl mutat a 20. századon, első jelei már ókorban napvilágra kerültek, de elsősorban a francia forradalomhoz kötjük, az 1793-1794-es évekhez. Terroristáknak először a XVI. Lajost guillotine alá küldő konventtagokat nevezték.²

Később az elnevezést a merényletet elkövető személyekre alkalmazták, majd ez az elnevezés szorosan összeforrt a gerilla, irreguláris harcmodorral. A modern kori terrorizmus a 19. század elejére tehető, az 1970-es évekre több mint 200 terrorista csoport működött párhuzamosan Európában, több ezer szimpatizáns támogatásával³.

Természetesen az idő múlásával a módszerek és a végrehajtás is változott. A terrorizmus vonatkozásában beszélhetünk lokális (ETA), és nemzetközi terrorizmusról (Al-kaida). A lokális terrorizmus hazája területén folytat küzdelmet valamely cél érdekében. A nemzetközi terrorizmus internacionalista célokat tűz ki, tágabb gazdasági és politikai érdekek szolgálatában.⁴ Nemzetközi szinten meg kell említenünk a szponzorok lehetőségét is: egy országhatárokon túl nyúló szervezet finanszírozása nehéz és összetett feladat, éppen ezért nagy jelentősége van a háttérben meghúzódó, anyagi háttérrel nyújtó más országoknak, személyeknek vagy esetleges érdekcsoportoknak. A támogatás lehet pénzügyi, felszerelésbeli hozzájárulás, szakmai és tapasztalati vagy pusztán hallgatóságos. Összehasonlítva a múlt és a jelen merényleteinek elkövetésének módozatát, struktúráját számos apró változást figyelhetünk meg.

A kezdetben privilégiuma volt a konkrét személy ellen elkövetett merényletnek, emberrablásnak, túszejtésnek, ami idővel áttért a nagyobb sajtóviszhangot kiváltó gépeltérítések és robbantások irányába. Pokolgépek álló és mozgó járműveken, metrókon, repülőkön, öngyilkos merényletek, lényeges elemként a figyelem felkeltésével. A jövőben feltételezésem szerint a médiaüzenettel bíró merényletek lesznek előtérben.

A tömegek félelemben tartásával, fokozott pszichés ingerrel nagyobb ráhatást érhetnek el politikai és gazdasági célpontjaikon. Ezt a célt tömegpusztító fegyverekkel,

² Tarján G. Gábor: Rendészeti Szociológia II-A terrorizmus Bp. 2007. 5.o.

³ Tarján G. Gábor: i.m. 7.o.

⁴ Végh József: A változó terrorizmus és változó terrorista Magyar Rendészet 2005/4 77.o.

biológiai fertőző anyagokkal, vírusokkal, mérgezésekkel könnyedén elő lehet idézni. A cél természetesen nem a védtelen, ártatlan emberek kivégzése, ők csak sajnálatos eszközei a hatalmi harcnak.

A terrorista akció célja is igen sokrétű lehet: fakadhat politikai, etnikai, vallási, területi ellentétből, de egy dolog mindegyikben közös, a gyűlölet. Nehéz lenne kategorizálni jó és rossz alapján, mivel ezek az említett csoportok ambivalens tartalommal bírnak más és más szemszögből. Egy területi konfliktusból fakadó ellenállás más érzelmi és értelmi tartalommal bír mind a két aktuális fél szemszögéből. Pszichológiai szemszögből pedig egy csoport vagy szervezet tagja minden esetben másként fogja megélni az adott helyzetet a csoport tagjaként, mint esetleg ugyanazt a helyzetet külső szemlélőként. Gondoljunk csak bele a következő példába: tüntető tömeg ellenségeként, céljainak elérését gátló kerékkötőként tekint a sorfalban vele szemben álló rendőrökre, de másik szemszögből nézve pedig a rendőr a közrendet bontó sokaságot látja a demonstrálókban.

Épp ezért a sokrétűség miatt is a terrorizmust definiálni igen nehéz feladat. A hatályos magyar BTK szerint terrorcselekmény: "Aki abból a célból, hogy a) állami szervet, más államot, nemzetközi szervezetet arra kényszerítsen, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, b) a lakosságot megfélemlítse, c) más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjét megváltoztassa vagy megzavarja, illetőleg nemzetközi szervezet működését megzavarja,... meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményt követ el..."⁵

Az ENSZ Biztonsági tanácsa 2001. szeptember 28-i határozata megalapította a Terrorizmus Ellenes Bizottságot és kidolgozott egy a tagállamok által elfogadható általános definíciót. Ez a definíció használhatatlannak bizonyult: „Terrorizmus az, amit a tagállamok annak tartanak”⁶.

A német jogrendszer a következőképp definiálja a témát. Terror: erőszakra, félelemre épülő rendszer, a politikai harc formája. Terrorizmus: Politikailag, illetve vallásilag motivált erőszakos cselekedet forradalmárok és/vagy szélsőséges személyek, csoportok részéről, akik/amelyek akcióikkal (tűzok szedése, gyilkosság, repülőgép-eltérítés) a fennálló államrendet, ezek intézményeit és képviselőit támadják. Akcióik célja ezen felül a bizonytalanság és a félelem szítása a lakosság körében. Szimpatizánsok

⁵ 1978. évi IV. tv- a Büntető Törvénykönyvről 261. §

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97800004.TV letöltve: 2012-09-28 17:25

⁶ Tarján G. Gábor: i.m. 73. o.

segítségével és propagandával igyekeznek gyengíteni az állampolgárok lojalitását a kormánnyal szemben.⁷ Ezen értelmezésben is felmerül a terrorizmussal és terrorcselekménnyel szimpatizálók megemlítése. Ez az együttműködés nem kell, hogy feltétlen anyagi vonzatú legyen, néha elég lehet akár a cselekmény figyelmen kívül hagyása is.

Egybevetve a számos különböző értelmezést és változatot a terrorizmust napjainkban a következőképp lehetne definiálni: „Szervezethez, szervezkedéshez (összeesküvéshez) vagy egy személyhez köthető, egy vagy több ember által politikai okból elkövetett erőszakos cselekmény, illetve ezzel történő fenyegetés, nyomásgyakorlás, zsarolás a hatalom megszerzése, törvénytelen követelések teljesítése és/vagy félelemkeltés, a társadalmi rend destabilizálása céljából.

A terrorizmus célpontjai a politikai és gazdasági élet vezetői, a hatalmi ágak reprezentánsai, a lakosság véletlenszerű köre, valamint a tárgyi környezet középületektől kezdve a fizikai hatalmat jelképező katonai-rendészeti objektumokon keresztül a nemzeti szimbólumokat megtestesítő létesítményekig; illetve a társadalmi élet színteréül szolgáló épületek (lakóházak, szórakozóhelyek, stb) és a közlekedési eszközök.

A terrorcselekményt elkövető(k) lehet(nek) egy szervezet vagy szervezkedés politikai meggyőződés/cél által vezérelt tagja(i), míg az individualista terrorista ugyancsak politikai okok motiválta cselekedetét egyénként, önállóan hajtja végre. Az individualista terrorista mozgástere szűkebb, ezáltal lehetőségei is korlátozottabbak, mint a szervezeteké vagy szervezkedésé. A megbízásból, anyagi ellenszolgáltatásért végrehajtott terrorcselekmény elkövetője nem, vagy csak részben kötődik a megbízót vezérlő politikai célhoz. Ebben az esetben a megbízó szervezet, szervezkedés vagy személy erkölcsi és politikai felelőssége pont olyan, mintha ő maga hajtotta volna végre a terrorcselekményt”.⁸

Más értelmezésekben a terrorcselekmény egy ország hatályos jogszabályaiban meghatározott olyan bűncselekmény, amely politikai, etnikai, nacionalista vagy más csoportérdekek, illetve egyéni érdekek alapján motivált és amely elkövetési módjára a nyilvánosság előtti tevékenység, a kegyetlenséggel párosuló erőszak, a sértetteken túl mások megfélemlítésére és valaminek a kikényszerítésére irányuló törekvés jellemző.⁹ Ezt az értelmezést tovább fűzve a terrorcselekmények lehetnek terror-bűncselekmények

⁷ Georg Spöttle: A terrorizmusról 93.o. Belügyi szemle 2002/6

⁸ Tarján G. Gábor: i.m. 75-76. o.

⁹ Bökönyi István: Gondolatok a terrorizmusról 160.o. Belügyi szemle 2002/6

vagy terror jellegű bűncselekmények. A magyar BTK-ban meghatározott terror- és terror jellegű bűncselekmények a következők:

Terror-bűncselekmények:

- emberrablás (175/A. §)
- terrorcselekmény (261. §)
- légi jármű hatalomba kerítése (262. §)
- közveszélyokozás (259. §)

Terror jellegű bűncselekmények:

Ide azokat a bűncselekmények sorolhatók, amik nem tartoznak a terror-bűncselekmények közé, de motivációjukat a terrorcselekmény fogalmában meghatározottak jellemzik.

Leggyakoribb terror jellegű bűncselekmények:

- közveszéllyel való fenyegetés (270/A. §)
- rongálás (324. §)
- rombolás (142. §)
- népirtás (155. §)
- emberölés (166. §)
- testi sértés (170. §)¹⁰

A terrorizmus fogalmának további boncolgatásakor nem szabad elfelednünk a lehetséges terrorcselekmények áldozatait, célpontjait sem. Fokozottan a terroristák célpontjaivá válhatnak adott ország védett vezetői, védett személyei, a diplomaták és személyzetük, valamint a diplomáciában szerepet játszó objektumok, a fegyveres- és rendvédelmi szervek vezetői és parancsnokai, az államigazgatási szervek felsővezetése, bírák és ügyészek, közüzemek, történelmi épületek, határátkelők és repterek, pénzintézetek és természetesen minden tömegközlekedési eszköz. A felsorolás ezzel még nem érne véget, ezt a listát szinte a végtelenségig bővíthetnénk. Ebben a vonatkozásban fokozottan érintettek lehetnek az előbb felsorolt személyek és szervek.

Dolgozatom további részében az eddig felsorolt definíciók alapján szándékozom górcső alá venni az elmúlt bő ötven évben hazánkban nagy sajtóvisszhangot nyert ügyeit, azt vizsgálva, mégis az eddigi meghatározások közül mi illik az adott cselekményre, ha egyáltalán illik rá.

¹⁰ Bökönyi István: i.m. 160.o.

2. 1956- A gépeltérítések éve

2.1 Az államterrorizmus politikai háttere - a Rákosi és Kádár korszak

Magyarországon 1948-tól a rendszerváltásig működött az államterrorizmus, de az 1960-as évek végétől már enyhébb formában. Ekkor már érvényesült a klasszikus Kádár János-i mondás, mely szerint "Aki nincs ellenünk, az velünk van!" Ez a felfogás kihatott a politikai rendőrség működésére is. Az időszakot és az ekkor történeteket megvizsgálva a következő definícióval számos korrelációt tapasztalhatunk:

„Államterrorizmus: A hatalom megtartása céljából fizikai erőszak alkalmazásán, illetve ezzel történő fenyegetésen alapuló akarat- és érdekérvényesítő tevékenység az állam lakossága felett, melyet a formális hatalommal rendelkező személy vagy személyek utasítására az erőszakszervezetek nyíltan vagy nem nyíltan gyakorolnak a társadalom meghatározott tagjaival, illetve csoportjaival szemben.”¹¹

Az 1940-es évek végétől a Rákosi korszak sztálinista-rendszerű diktatúrája működik Magyarországon. Szovjet mintára kaptunk új zászlót és Alkotmányt, illetve ugyanekkor kezdődött meg a Rákosi-féle rendőrállam kiépítése és a totális terror korszaka. Ez a terror jellemző volt mind párton belül, mind párton kívül is. Ezzel az időszakkal kéz a kézben jártak a koncepciók, az Államvédelmi Osztály (ÁVO) és Államvédelmi Hatóság (ÁVH)¹² kegyetlenkedései, a gulágokba deportálás és az ellenzéki erők pusztítása is. A második világháború a korábbi állami és hatalmi struktúrák teljes széthullását eredményezte. Gombamód szaporodtak a központi utasításokat nem vagy csak alig kapott kommunista szervezetek, melyek elkezdtek megalapozni önálló befolyásukat. Ennek következményeképp 1944 végén számos állambiztonsági feladatot ellátó rendfenntartó egység, erőszakszervezet jött létre. 1945. február 2-án a politikai rendőrség megkezdte működését. Megalakulásakor elnevezése Politikai Rendészeti Osztály (PRO) volt.¹³

Az 1950-es évek első harmadában több mint egymillió embert fogtak ügyészi eljárás alá, nagyjából minden második ember ellen vádat is emeltek. Az őrizetben levők és internáltak száma meghaladta a 40 000 főt. Sztálin 1953-ban bekövetkezett halála után

¹¹ Bodonyi Ilona-Kozáry Andrea-Tarján G. Gábor: A politológia kézikönyve 2004 121.o.

¹² Cserényi-Zsitványi Ildikó: Az Államvédelmi Hatóság szervezeti változásai (1950-1953) <http://www.betekinto.hu/node/60> letöltve 2012-10-02 19:21

¹³ Tabajdi Gábor-Ungváry Krisztián: Elhallgatott múlt, A pártállam és a belügy-A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956-1990, 1956-os Intézet, Corvina 2008 17.o.

Rákosi hatalma erősen meggyengült, Moszkvába rendelték, enyhítenie kellett a terroron, le kellett mondani miniszterelnöki posztjáról is. Innentől számos esetben kerül politikai összetűzésbe Nagy Imrével és körével, akiket később sikerült is megbuktatnia, a politikai életbe való visszatérése mégsem sikerült. 1956-ban lemondatták tisztségéről. Ez évben gyógykezelés céljából a Szovjetunióba repült, ahonnan a forradalom miatt már csak hamvai térhettek vissza, maradék idejét száműzetésben élte le.

Egyértelműen látható az államterrorizmus fogalmának érvényesülése a Rákosi korszakban is. Utóda, Kádár János forradalom után Rákosit és módszereit, valamint az alkalmazott erőszakot tette felelőssé az „ellenforradalom” kitöréséért. Kádár Korszaknak az 1956 és 1988 közötti évek közkeletű elnevezése. Nevét Kádár Jánosról kapta, aki az egész korszakban a Magyar Szocialista Munkáspárt első titkára, ill. főtitkára, és emellett 1956–1958-ban és 1961–1965-ben a Minisztertanács elnöke volt.

A Kádár-korszak két nagy szakaszra oszlik. Az elsőt, amely 1962-1963-ig tartott, a forradalmárokkal való véres leszámolás, a diktatúra intézményrendszerének restaurálása, Kádár személyi hatalmának megszilárdulása és végül a rendszer nemzetközi elismertetése jellemezték. Eközben egyértelművé vált, hogy 1956 alapvető céljai – a függetlenség és a demokrácia – nem valósulhatnak meg, ám egyben az is, hogy az 1956 előtti sztalinista politikához nincs visszatérés. A második nagy szakasz, amelynek során a rendszer megkülönböztető jegyei karakterisztikussá váltak, 1962-1963-tól 1988-ig tartott. Ezek a jellegzetességek a következők voltak: (1) a diktatúra totális jellegének autoriterré válása, vagyis represszív jellegének enyhülése; (2) az állami és társadalmi tulajdonra épülő tervgazdaság racionalizálása és ennek részeként a piaci szempontok korlátozott mértékű rehabilitálása; (3) a kommunista ideológia hegemoniájának a megszűnése és a szellemi-kulturális élet liberalizálása; (4) a mindennapi élet depolitizálása és a társadalom fogyasztási-modernizálódási igényeinek elfogadása. A liberalizálódás áthághatatlan korlátait az egypártrendszer, valamint a Szovjetunió külpolitikájához és az általa irányított katonai szövetséghez (Varsói Szerződés) való feltétlen hűség jelentették. A Rákosi-korszaktól eltérően a Kádár-korszak számos területen elérte vagy megközelítette az adott kereteken belül lehetséges és elérhető optimumot, miáltal az akkori magyar társadalom jelentős része azonosult vele.¹⁴

Mindezek mellett itt is az államterror eszközei működtek. A rendszerben kiemelkedő fontosságú szerepet kapott a III/III-as osztály, ami pontosan az Operatív Főosztály

¹⁴ Romsics Ignác-Magyar Virtuális Enciklopédia

http://www.enc.hu/1enciklopedia/fogalmi/torttud_magy/Kadar.htm letöltve: 2012-10-02 18:01

Központi Operatív Nyilvántartóját jelentette. „Első, megbízott vezetője Hermann Lajos áv. százados volt, majd dr. Bauer Miklós áv. őrnagy irányította az osztályt 1951. március 23-ig. Miután átvette az újonnan megalakult VIII/3. Osztály vezetését, Hermann Lajos visszakerült korábbi pozíciójába. Az osztály három alosztályra tagozódott: *III/III-a alosztály* – feladata a hálózati nyilvántartás vezetése és az ÁVH által nyilvántartott személyek és dossziék operatív feldolgozása; *III/III-b alosztály* – feladata volt a nyomozati ügyek nyilvántartása, valamint a letartóztatottak mozgásának figyelése és rögzítése; *III/III-c alosztály* – az Irattárat működtette.”¹⁵

A kádári modellben a pártelit megpróbálta levonni a Rákosi-korszak intézkedéseinek tanulságait, így többszörösen tagolt uralmi szerkezet jött létre, amelybe számos ellenőrzési mechanizmust is beleépítettek. A korszakban az állambiztonsági szervek mindvégig közvetlen pártirányítással működtek, ellenségeküket és tevékenységük irányát mindig is kívülről szabták meg.¹⁶ A politikai rendőrség állománya számos változáson ment át 1945 és 1956 között. A szervezet minden más intézménynél jobban leképezte a politikai élet változásait. 1956-ban a forradalom és szabadságharc átmeneti győzelmével teljesült a forradalmárok egyik legfőbb követelése, az ÁVH feloszlatása. Ez a feloszlatás korántsem egységesen történt. Október utolsó napjaiban mintegy ezren külföldre menekültek. Az állomány része illegalitásba vonult, titkos objektumokban vagy távolabbi rokonoknál, ismerősöknél igyekezett átvészelni a forradalom napjait. A harcoknak kb. 100 fő ÁVH-s áldozata lett.¹⁷

Kádár János rezsimjében is fontos szerepet töltött be a megfigyelés és a nyilvántartás, a folyamatos nyomozás. 1956 után újjászervezte a politikai rendőrséget, ami kettős kihívást jelentett számára. Egyrésztől szüksége volt egy határozott és lojális végrehajtó szervre, másrészt vigyáznia kellett, mert egy túl erős szervezetet politikai ellenlábasai könnyen ellene fordíthatták volna. A politikai rendőrség 1945-ben történt megalakulásától kezdve kulcskérdésnek bizonyult, hogy az őrizetbe vételt követően milyen vallomásokot sikerült a vádlottakból kicsikarni, és ezáltal a politikai vezetés igényeit kiszolgálni. Természetesen a forradalom vérbe fojtását követően átalakult a büntető eljárások jellege, de nem volt egyértelmű, hogy meg nem történt cselekményeket kellett-e valóságosként kezelni, vagy „csak” a megtörténtekeket kriminalizálni.

¹⁵ Cserényi-Zsitványi Ildikó: i.m. III/3. Osztály

¹⁶ Tabajdi Gábor-Ungváry Krisztián: i.m. 19.o.

¹⁷ Tabajdi Gábor-Ungváry Krisztián: i.m. 51-54.o.

A Vizsgálati Főosztály két osztályra tagolódott: a jogira (VI/1) és a börtönügyire (VI/2). Ezek közül az előbbi egy idő múlva – feltehetően az egész főosztály elnevezésének módosulását követve – Vizsgálati Osztály név alatt létezett. Fontos változást jelentett, hogy 1951 decemberében újabb osztály született: a VI/6-os számot viselő vidéki vizsgálati osztály, melyet – mint az állambiztonság történetében oly gyakran – alosztályból alakítottak ki, mégpedig a Vizsgálati Osztály VI/1-d jelzés alatt működő, a vidéki államvédelmi osztályok vizsgálati munkáját ellenőrző részlegéből. 1956 októberében a Belügyminisztérium Vizsgálati Főosztálya tíz szervezeti egységre tagolódott: öt osztályra (kémelhárító vizsgálati, belső reakció elhárító vizsgálati, felügyeleti, szabotázselhárító és különleges ügyeket vizsgáló), egy alosztályra (operációs), a Módszertani Irodára, a központosított nyilvántartóra, a jogi ellenőrző csoportra és a főosztálytitkárságra. Ez a struktúra jelentette végső soron azt a kiindulási alapot, amelyhez képest a forradalom leverését követően a vizsgálati munkát végző szervezeti egységet újjászervezték.¹⁸

Ezeknek az ismereteknek a tudatában már elég pontos betekintést kaphatunk a Magyarországon zajló politikai helyzetről. Nyilvánvalóvá válhat egy motivációs tényező, a forradalmi a helyzet, az elnyomás, a totális diktatúra személyében. A következő témakörben azokról a nagyobb esetekről számolok be, ahol az elkövetők léptek a rendszer elnyomása ellen.

¹⁸ Papp István: A Politikai Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztályának szervezettörténete (1956-1962) <http://www.betekinto.hu/node/7> letöltve: 2012-10-02 19:41

2.2 Budapest-Ingolstadt- sikeres út

1948, legördül a vasfüggöny. A határok mentén elhagyni az országot igencsak körülményes és veszélyes feladat, ezért 1948-tól jellemzően a légi úton történő disszidálás látható kézen fekvőnek. 1948 és 1956 között már több mint fél tucat olyan gépről van tudomás, ami a pilóták vagy a repülőgép szerelők közreműködésével hagyta el az országot, mégis az első erőszakos eset csak 1956. július 13-án történt.

Két, a szocializmusban saját bevallásuk szerint csalódott fiatalember, Iszák Ferenc és Polyák György, akik mindketten képzett ökölvívónak számítottak, szökésükhöz tervet készítettek és cinkosokat toboroztak. Iszák két tanítványát, Polyák pedig két amatőr vitorlázórepülőt, Pintér Károlyt és Jakaby Józsefet szervezték be, valamint velük tartott Iszák felesége is.¹⁹

1956. július 13-án egy cukrászdában találkoztak, ahonnan közösen indultak a repülőtérré. Mivel '48 óta sorozatosan történnek a már előbb említett repülőgép eltűnések, 1949-től az ÁVH bevezette a határvédelem állományából kikerülő utaskísérők alkalmazását.²⁰ Minden egyes polgári repülőgép járaton volt, egy civil ruhás, fegyveres, a biztonságos utazásért felelős személy.

Erről a rendelkezésről a merénylőknek is tudomásuk volt, a repülőn előre megbeszélt pillanatban, „Jé, ott van Győr!” kulcsszóra nekiestek a gépen levő többi utasnak, abban a reményben, hogy köztük van az utaskísérő is. Szerencsétlenségükre az utaskísérő a pilótafülkében tartózkodott, de lőfegyvere az utólagos vizsgálat szerint működésképtelen volt, így a jól képzett ökölvívóknak nem volt nagy feladat az ő fegyverét elvenni és átvenni a gép felett a hatalmat.

Alacsony pályán repülve, a radarrendszert kijátszva sikerült elhagyniuk az országot. A Münchenhez közeli, ingolstadti NATO támaszponton volt kénytelen leszállni üzemanyag hiány miatt. Külföldön az érdeklődés középpontjába kerültek, szabadsághősként üdvözölték őket.

A gépeltérítés két vezéralakja az amerikai hírszerzésnél helyezkedtek el az eset után, cselekedetükről csak 48 évvel később nyilatkoztak San Diegoban a hazai sajtónak.²¹

¹⁹ http://www.mult-kor.hu/20070420_gepelterites_1956ban letöltve: 2012-10-07 19:19

²⁰ <http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/11879> letöltve: 2012-10-07 19:27

²¹ http://www.mult-kor.hu/20070420_gepelterites_1956ban letöltve: 2012-10-07 19:37

2.3 A második merénylet- a szombathelyi eset

A második gépeltérítés 1956. októberében történt, a forradalom előtt pár héttel. A merényletre kiszemelt járat 7 óra 10 perckor indult el Budapestről és minden további esemény nélkül meg is érkezett Szombathelyre. Nem sokkal később a gép újra felemelkedett, hogy folytassa útját Zalaegerszeg felé. Ekkor kezdődtek a problémák.

A Vasmegye című lap tudósítása szerint a néhány perccel a szombathelyi felszállás után a banda három géppisztollyal, pisztollyal, kalapácsokkal, baltával, feszítővassal és robbanó gyutaccsal felszerelt tagja fegyvert rántott és felszólította az utasokat, hogy tartsák fel kezüket.

Miután a BM államvédelmi szervéhez a lakosság részéről már korábban bejelentés érkezett, hogy valamelyik repülőgép ellen támadás várható, a BM államvédelmi szervének két tisztje is elhelyezkedett az utasok között. Mikor a banditák előrántották és az utasokra szegeztek a fegyvereiket, ők is azonnal akcióba léptek.

A tűzharc alatt a gép visszafordult és újra Szombathely felé vette az irányt, ahol a belügyi szervek már várták őket. A négy szökni vágyó közül egy belehalt sérüléseibe. Az illetékeseknek egy ötödik szövetkező is a látómezőjükbe került, aki már korábban Szombathelyre utazott, hogy később csatlakozzék a támadókhoz. Egyes források szerint a terroristának nevezett géprablókat mind lemészárolták, s tetemeiket elrettentő példaként hagyták kiterítve feküdni a szombathelyi reptéren. Más források szerint a sérülteket kórházba szállították és ellátták.

Később kiderült a merényletet öten tervezték, de végül csak négyen hajtották végre. Utólagos okfejtések szerint, az ötödik személy, aki végül nem vett részt a merényletben lehetett az áruló, a gépet nem is térítették el Nyugatra, visszatért kiindulási pontjára, Szombathelyre.²²

Ugyanabban az évben két hasonló történet, mégis mennyi különbség. Az első példa sikeresen véghez vitt és befejezett cselekményről szól, másokban egy kudarcba fulladt történetet láthatunk. A bevezetésben taglalt definíciók alapján melyiket neveznénk terrorcselekménynek? Mindkettő erőszakos, agresszív, mégis mekkora különbségeket találhatunk a részletekben. Míg első példában nincs említés lőfegyverről, az elkövetők pusztán fizikai képességeikkel és a meglepetéssel próbálnak operálni, sokkal felkészültebb, határozottabb, kitervelt merényletre talán jobban hasonlító esettel találkozunk Szombathelyen.

²² <http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/11879> letöltve: 2012-10-07 19:47

Büntetőjogilag viszont az erőszakos hatalomba vétel szempontjából sikeresnek csak az első cselekmény mondható. Természetesen ki kell emelni, hogy a szombathelyi esetben is a szándék objektív hatóképessége is fennállt, attól függetlenül, hogy a merényletet nem sikerült befejezni, egyértelműen a repülő hatalomba kerítése volt a cél. Így jogilag mindkét esetben elmondható, hogy terrorcselekmény történt.

Más szemszögből nézve mégis kettős érzést támaszt a két történet. Az elkövetés szándéka között érzek hatalmas különbséget. Nem vitatom, kimerítik a bűncselekményt és annak minősített eseteit, mégis a tervezett merénylet végrehajtása közötti lényeges különbség a felkészültség és tervezés, a végrehajtás körülményei és mozzanatai.

Első esetben kevésbé agresszív módját választják a merényletnek. Természetesen nem vitatható milyen veszélyes fegyverré válhat egy képzett ökölvívó keze, mégsem fegyveresen, felfegyverkezett csoportként viszik végbe tervüket.

Sajnálatos módon a második esetben nem sok információ áll rendelkezésünkre azzal kapcsolatban, hogy volt az indíték, mi készítette az elkövetőket cselekményük kitervelésére, de nagy bizonyossággal gondolhatjuk, hogy a forradalomnak és előszelének sok köze lehet ügyükhöz.

Motiváció és indíték lehet az országban uralkodó politikai helyzet, a kilátástalanság, a bizonytalanságból fakadó tehetetlenség érzése is. Nehéz körülmények között, kilátások nélküli demotiváltság ugyancsak közre játszhat a kitervelésben. Csalódni a rendszerben, egy eszmében, abban amiben hittek, mint ahogy csalódott Iszák is munkája és élete során. Sok sok apróság ami végül is a tanácstalansággal és elkeseredettséggel egyesülve képes az embert elsőre lehetetlennek tűnő cselekményre sarkallni. Ami az egyik esetben siker, az a másikban kudarc. Két példa nagyjából hasonló körülményekkel, szituációval, de meredeken eltérő befejezéssel.

3. A balassagyarmati túsügy

A következőekben tárgyalt esetet azért választottam, mivel Magyarország történelme során eddig nem volt olyan eset, de még hasonló sem mint ami Balassagyarmaton történt 1973-ban.²³

Balassagyarmatot megemlítve az emberek legnagyobb része első hallomásra el sem tudná helyezni hazánk vaktérképén hol is helyezkedik el ez a város, mégis hány lakosa lehet, de még ennél is kevesebben tudják, hogy itt történt az egyik legnagyobb "túsdráma" az országban. Nem csak az egyik legnagyobb, de a sorban a legelső ilyen merényletről beszélünk, ami még érdekesebbé teheti a későbbi értelmezést is. Az eset elemzése során céлом a fogalmi és tartalmi elemek boncolgatása mellett rávilágítani az eset rendészeti munkáját is, a kapcsolódó feladatokat és nehézségeket.

Az esettel kapcsolatban igen csekély mértékű információ áll rendelkezésre, ami nem is csoda, mivel az akkori rendszer nagy erővel próbálta eltusolni a történeteket. A Kádár-korszak idején el sem lehetett képzelni, hogy mindez a szocialista Magyarországon megtörténhet, az ilyen merényletek és terrorcselekmények csak a kapitalista Nyugaton léteztek az akkori ideológia szerint. Az eseményeket tovább nehezítette, hogy az elkövetők nem a politikailag veszélyesnek ítélt fiatalok közül kerültek ki, hanem magas beosztásban szolgáló határőr tiszt fiai voltak a merénylők.

²³ Márton Richárd szakdolgozata: A balassagyarmati túsügy története Piliscsaba 2009

3.1 Családi háttér- egy szocialista mintacsalád

Az események kialakulásához fontos bemutatni és jellemezni az akkori társadalmi rétegződést, a családi modelleket a merénylet könnyebb tanulmányozásához és megértéséhez. Az 1970-es évekre már megtörtént a Kádár-korszak társadalmi átalakulása. Három nagy társadalmi osztály alakult ki: nem mezőgazdasági munkások, mezőgazdasági dolgozók és a szellemi foglalkozásúaké.²⁴ Az ország gazdasága az ipapi beállítottság felé tendált, az ipari dolgozók aránya 44%-ra növekedett, változott a szellemi és fizikai munkát végzők aránya is. A szellemi munkát végzők száma 9%-ról 25%-ra emelkedett.²⁵ A szellemi munkát végző személyek között a képzettségi szint is igen eltérő volt, mind diplomásokat mind 8 osztályt végzetteket magába foglalt. Jellegzetessége és ismertetője volt a korszaknak, hogy megfelelő politikai indíttatással és támogatottsággal megfelelő szakképzettség nélkül, aluliskolázva is vezető beosztásig juthattak az emberek.

Az elkövetők is ebbe a csoportba tartoztak. Az édesapa, Pintye András is faluról kezdte karrierjét. Sorkatonai kötelezettsége után, habár érettségivel nem rendelkezett tiszti iskolába került.²⁶ Töretlen hűségének köszönhetően gyorsan és magabiztosan lépkedett a katonai pályán ranglétráján, míg végül a Balassagyarmati Határőr Laktanyába vezényelték. Az események megtörténtekor az apa határőr alezredesi rendfokozatban a Balassagyarmati Határőrkerület Pártbizottságának titkári beosztását töltötte be. Az édesanya, Sajti Gizella férjéhez hasonlóan a pártvonalon ugyancsak sikeres karriert tudhatott magáénak, a Balassagyarmati Járási Pártbizottság politikai munkatársa volt. Három gyermekük született: 1954-ben András, 1955-ben László, 1957-ben Tibor.

Mivel a család jómódúnak számított, jelentős jövedelemmel rendelkeztek a gyerekek semmiben nem szenvedtek hiányt, állandó zsebpénzt kaptak, szüleik minden kívánságukat lesték, amit csak akartak megkaptak. Természetesen ebből kifolyólag a testvérekhez nagy létszámú baráti kör is tartozott, szabad idejüket a lakás pincéjében kialakított klubhelységben töltötték el.

Mivel a szülők figyelmét és minden erejét lekötötte a karrier, gyermekeik nevelésére már nem jutott megfelelő mennyiségű idő és energia. Ezt a hiányosságot próbálták meg pótolni az anyagi jóléttel. Másrészt az édesapa sem járt el kellő példával:

²⁴ Romsics Ignác: Magyarország története a XX.században, Osiris Kiadó, Bp. 2001. 475.o.

²⁵ Romsics Ignác: i.m. 472.o.

²⁶ Márton Richárd: i.m. 5.o.

alkoholproblémákkal küzdött, ahol lehetősége volt rá ivott és ezt nem is takargatta. Büszkeséggel töltötte el, hogy az emberek vagy felnéznek rá, vagy épp félnek tőle. Személyiségét jól jellemzi az 1973-ban készült hangulatjelentés: “Több problémát vetettek fel magatartásával, életmódjával kapcsolatban

-Durva, arrogáns volt az emberekkel, azokat önérzetükben többször megsértette.

-Több esetben fenyegető hangnemben lépett fel egyes elvtársakkal szemben

-Fenyegető magatartása miatt féltek tőle az emberek, cselekedeteit nem merték bírálni. Több esetben volt erősen ittas állapotban, amikor szintén durva és arrogáns magatartást tanúsított”²⁷

A különleges érdemek nélkül megszerzett anyagi biztonság és a nevelés hiánya volt az alapja annak, hogy a Pintye fiúk nem tudták életüket kötött mederben elképzelni, azt hogy szabályok befolyása alatt éljenek, gyakran lázadtak a társadalom és a társadalmi normák ellen, deviáns viselkedésükkel sokan ellenszenvesnek tartották őket. Iskolaéveik alatt is már folyamatosan problémák voltak velük, szüleik sok esetben politikai hatalmukat felhasználva oldották meg a feszült helyzeteket, ezáltal a gyerekek minden tettüket különösebb szankció nélkül úszhatták meg.

András az iskolaévek után munkahelyről munkahelyre került, hosszabb ideig sehol nem tudott megmaradni, nem tudta kezelni és elviselni a munkával járó kötöttségeket. Több bűncselekményt is elkövetett, lopással és betöréssel is vádolták, de ezeket a tetteit is édesapjának köszönhetően minden esetben titokban, elzártan kezelték és oldották meg. Öccse, László életvitele sem volt kifogástalan. Az iskola elvégzése után géplakatosként dolgozott, de egyre gyakrabban került összetűzésbe feletteseivel, sok esetben tanúsított tiszteletlen magatartást. Viselkedésüknek köszönhetően a testvérek hírhedtté váltak Balassagyarmaton, “jobb ma egy Pintye, mint holnap kettő” tartották róluk.

²⁷ Márton Richárd: i.m. 6.o. MOL. XIX-B-10 Határőrség Országos Parancsnokság 1973. Pintye András alezredessel kapcsolatos hangulatjelentés 1.o.

3.2 Az előkészületek és a tervezés

András már több évvel az elkövetett túszejtés előtt több alkalommal emlegette, hogy Jugoszlávián keresztül nyugatra készül szökni egy jobb élet reményében. Álláspontja szerint nem akart sem tanulni, sem dolgozni, véleménye szerint az ilyen Kánaán jellegű életre csak külföldön van esélye, egy kapitalista országban. Véglegesen akkor határozta el magát, amikor apja kijelentette, hogy 1973. tavaszán sorkatonai szolgálatra kell mennie. András ekkor jutott arra az elhatározásra, hogy tervéhez túszoikat is kell majd ejteni. Természetesen nem egyedül tervezte a szökést, hanem barátait és öccsét, Lászlót is megkörményezte szándékával. Első tervek szerint öten szöktek volna: a két testvér, valamint barátaik, Molnár György, Marsiczki Miklós és Kürtössy Nándor. Terveikről tudott még László legjobb barátja is, ifj. Rados Béla, ipari tanuló is.

1972. decemberében András már egyre nyíltabban beszélt szándékáról, többször emlegette, hogy nyugatra fog szökni. Tervei szerint az első szükséges lépés a túszejtéshez használandó fegyverek megszerzése volt, ezután elfoglalnak egy utasokkal teli autóbust, majd a buszvezető Ferihegy irányába kényszerítik és repülővel elhagyják az országot. Az utasokat addig tervezték fogságban tartan, míg a hatóságok nem adnak rendelkezésükre egy repülőgépet, amivel elvonulhatnak, illetve másodlagosan minden túszer nemzeti valutát, márkát és fontot kértek volna cserébe.

A fegyverek megszerzésére azt eszelte ki, hogy megfigyelik a városon áthaladó két fős határőr járőr haladási útvonalát, majd egy megfelelő helyen és időpontban erőszakkal elveszik tőlük fegyvereiket. Tervükben számos kétes kockázati tényező is szerepelt: nem ismerték pontosan a járőrök útvonalát, a váltás idejét. Kockázatosnak ítélték a lefegyverzést, kudarc esetén pont ellenük használták volna a megszerezni kívánt fegyvereket. Másik rizikófaktor a buszon történő túszejtés volt: nem tudhatták pontosan az utasok között utazna-e civil ruhás rendőr, vagy egyéb fegyveres, aki esetleg képes lenne megakadályozni tervük végrehajtását, ezért másik tervet eszeltek ki. Módosított terveik szerint nem autóbuston ejtenek túszoikat, hanem a közeli leánykollégiumban. András új terveit 1973. január 3-án és 4-én osztotta meg társaival. A fegyverek megszerzésére is alternative született: édesapjuk szolgálati fegyvereit tervezték megszerezni az akcióhoz. Január 5-én Pintye András és Marsiczki Miklós elmentek a kollégium épületéhez, a helyszínen vitatták meg a behatolás és a túszejtés részleteit, az

elvonulás módját, illetve a további részleteket. Nem volt más hátra csak végrehajtani mindazt, amit elterveztek.²⁸

3.3 A fegyverek megszerzése

A testvérek úgy döntöttek a legkézenfekvőbb és legegyszerűbb módja a felfegyverkezésnek, ha a családfő szolgálati fegyvereit kicsempészik a laktanyából. Ehhez el kellett lopniuk apjuk irodájának és pán célszekrényének kulcsait. Hamis ürüggyel bemennek a laktanyába, kihoznak néhány könyvet, kinyitják a pán célszekrényt és elhozzák a lőfegyvereket. András mivel többször járt már bent, jól ismerte a laktanyát és az irodát. Arra is gondoltak, hogy az ügyeletes esetleg telefonon értesítené előljáróját, tervbe vették a telefonkábel elvágását is. Mivel a határőrök megszokták András jelenlétét és látogatásait nem fogtak gyanút, minden probléma nélkül sikerült bejutnia az irodába. Az első hiba ekkor jelentkezett: az ajtót egyik ellopott kulcs sem nyitotta. Annyira nem gyanakodott senki, hogy maga az ügyeletes tiszt segített Andrásnak bejutni. Miután egyedül maradt a szobában magához vette a fegyvereket: 1 db AMD-65 típusú gépkarabélyt, az ahhoz tartozó 3 tárat, és 80 lőszert, továbbá 1 db PA-63 típusú maroklőfegyvert 2 db tárral és 9 lőszerrel. Mindent a nála levő táskába rejtette, magához vette az ürüggyül szolgáló könyveket, majd elhagyta a laktanyát. Kifele menet sem ütközött akadályba, senkiben nem keltett gyanút²⁹.

Innentől már nem volt visszaút számukra. Otthon a padlásra rejtették a fegyvereket, azokat öccsével közösen betárazták, majd biztonságos helyre rejtették. Az akcióhoz szükségesnek vélt további eszközöket is gyűjtöttek össze: kalapácsot, szegeket, fémhorgokat, bálamadzagot, mindezt egy diplomata táskába helyezték el.

A megbeszéltek alapján este 7 órakor találkoztak társaikkal. Megmutatták nekik a fegyvereket és az összekészített eszközöket, ami mindenkiből más reakciót váltott ki: Marsiczki visszamondta a részvételt, így tett Rados Béla is. Az este folyamán a Pintye testvérek felkeresték a csapat maradék tagjait, először Kürtössy, végül Molnár is visszakozott az elkövetéstől. Mindez nem tántorította el a testvérpárt.

²⁸ Márton Richárd: i.m. 10-12.o.

²⁹ Márton Richárd: i.m. 14.o.

3.4 Túszejtés- az első órák

Este 9 órától már a kollégium előtt váraoztak, de a tényleges akcióra csak este 10 órakor került sor. A Geisler Eta leánykollégium két épületrészből állt. A főépületben található a földszinti étterem és a klubhelység, míg az emeleten a tanári szoba, igazgatói iroda illetve három hálóterem. A második épületben volt a felügyelő tanári szoba, amit az udvaron át lehetett megközelíteni. A tervek szerint első túszként a felügyelő tanárt, Hopkó Tatjánát akarták elfogni, ezáltal téve a lányok számára egyértelművé, hogy szándékaik komolyak, riadalmat keltsenek köztük. megvárták míg a nevelő zárni kezdi a kollégiumot, besurrantak, majd az emeleten a lányokat egy szobába terelték a tanárnővel együtt. Többen nem vették komolyan a támadást, őket erőszakkal, fizikai bántalmazással térítették észre. Ettől fogva a lányok kezdték megérteni, hogy komoly szituációba kerültek, nem ellenkeztek, engedelmeskedtek a testvérpár utasításainak.

Követeléseiket papírra vetették, több lányt megkötöztek. A lányokat több alkalommal kellett a mosdóba kísérni, az egyik alkalommal felügyelet nélkül mehettek a földszintre, ekkor 5-en kimásztak az ablakon, sikeresen elmenekültek és értesítették a rendőrséget. A kiérkező járőr elsőre nem akarta elhinni a merényletet, de a helyszínen tudatosodott bennük a túszejtés igaz volta. Értesítették és segítséget kértek a Határőrségtől. A gépezet beindult. A lányokat egy közeli lakásba vezették, kihallgatták őket, közben 7 fő határőr érkezett biztosítani a helyszínt. Három rendőr járőr behatolt az ablakokon keresztül az épületbe, átvizsgálták a földszinti szobákat. Közben az emeleten a fiúk utasították a lányokat az ajtók eltorlaszolására, valamint mindenkinek megparancsolták, hogy a barikádként használt ágyon helyezkedjen el. Ezzel akarták elkerülni a rendőrök részéről az esetleges fegyverhasználatot.

Az akciót irányító őrnagy utasítást adott a behatolásra. Könnyelmű és veszélyes döntés volt ez: ekkor még nem ismerték az elkövetők létszámát, felszereltségét, felkészültségét, követeléseiket. Szőlősi váltásparancsnok felszólította a merénylőket a megadásra, majd megkezdtek az erőszakos behatolást. Válaszul több lövést kaptak. Szerencsére egyetlen rendőr sem sérült meg a lövések során. Természetesen a lövéseket sikoltozás és kiabálás követett, ekkor tudatosult a rendőrökben, hogy az ajtó másik oldalán élő fedezékként használják a túszoikat. Ezzel a behatolás és az első kísérlet véget

is ért. Időközben a helyszínre ért Szűcs Ferenc r.alezredes, aki átvette az irányítást az ügy felett.³⁰

3.5 Információ szerzés és tervezés

A közben kiadott követelések nem sok lényeges információval szolgáltak az elkövetőkkel kapcsolatban. András szándékosan úgy íratta meg, mintha több elkövető lenne, ezzel is próbálta félrevezetni a hatóságokat. A rendőrség már a nyomok rögzítésével foglalatoskodott, átfésülték a földszinti szobákat, valamint az emeleten elhelyezkedő üres helységeket is. Ekkor találták meg a diplomata táskát, amiben a fiúk papírjai illetve az összegyűjtött eszközök voltak.

Lezárták a környező utcákat, folyamatosan biztosították a helyszínt. 1973. január 8-án 04.15-kor már a Belügyminisztérium is tudott a Balassagyarmaton kialakult helyzetről. Hírzárlatot rendeltek el, a helyszínre kivonultak a szerve vezetői. Elsődleges feladat a túszejtőkkel való kapcsolatteremtés volt, illetve az akcióterv elkészültéig az időhúzás volt a cél. Beküldték id.Pintye Andrást tárgyalni, de még ő sem tudta fiait eltántorítani cselekedetüktől. Közben a nyomozók előállították a testvérpár baráti körét, köztük a négy visszalépett tettestársat is. Molnár Györgyöt és Marsiczki Miklóst előzetes letartóztatásba helyezték³¹. Megerősítették a helyszín biztosítását, megfigyelő állást telepítettek a kollégiumban szemben elhelyezkedő Városi Tanács épületébe, valamint operatív eszközökkel lehallgatták a kollégiumban tartózkodóakat. A merénylők buszt és fegyvereket követeltek, továbbá ételt, cigarettát.

A Rendőrségnek ekkor még semmilyen tapasztalata nem volt az ilyen esetekkel kapcsolatban, tervek között szerepelt a Szovjetúnióból altatógázt kérni, de ennek hatásairól sem rendelkeztek kellő információval. A tárgyalások tovább folytatódtak, ekkor alkalmaztak először „túsztárgyalót” a hatóságok. Sajnálatos módon ez sem hozott eredményt, többszöri próbálkozás ellenére sem. A fiúk harmadik alkalommal bekértek egy BTK-t is, itt a hatóságok már kompromisszumkésztségben reménykedtek. Mikor az elkövetőkben tudatosult cselekedetük és a várható ítélet súlya útleveleket követeltek és szabad elvonulást. A rendőrök folyamatosan egyre nehezebbé tették a testvérpár

³⁰ Márton Richárd: i.m. 17-20.o.

³¹ MOL XX-10-k-B-15008/1973 Marsiczki Miklós és Molnár György előzetes letartóztatásának foganatosításáról szóló rendelvények Függelék: 1.sz. melléklet

körülményeit: lekapcsolták a fűtést, várakoztatták az étel beadását, lényeg az volt, hogy minél jobban megtörjék a határozottságukat és a szándékot.

Mivel az elemzések szerint a lányok nem voltak közvetlen életveszélynek kitéve, így volt idő a felszámolási terv részletes és pontos elkészítésére, begyakorlására. Már két napja zajlott a túszejtés, amikor az egyik lány, Burik Zsuzsanna egy óvatlan pillanatban az emeleti ablakból kiugrott. A testvérek annyira el voltak foglalva a követelések megfogalmazásával és a tárgyalásokkal, csak később észlelték a lány hiányát.³² Megérkeztek közben a BM Karhatalom mesterlövészei, akik a parancsot kaptak az azonnali tüzelésre, amennyiben egyszerre ki tudják iktatni a két elkövetőt. Az idő múlásával a Pintye testvérek figyelme is lankadt: a lányok levelekkel kommunikáltak, többen sikeresen kiszöktek, majd egy alkalommal megpróbálták lefegyverezni a túszejtőket. Az akció sikertelenséggel zárult, de megtorlás nem következett.

³² Márton Richárd: i.m. 34.o.

3.6 Tűzparancs

A rendőrök folyamatosan tárgyaltak, ezzel is húzva az időt. A megbeszélések alapján nyilvánvalóvá vált, ha az állam garanciát ad a szabad elvonulásra, készek lettek volna a túsokat elengedni. A végső határidőnek január 12-e lett meghatározva. András agresszív magatartása és viselkedése hatással van öccsére- ez állt az elemzésben. Ebből kifolyólag a miniszteri döntés alapján hozott akciótervben elsődlegesen András kiiktatása volt megfogalmazva. Innentől a rendőrség már nem foglalkozott a követelések teljesítésével, minden energiát az akcióterv begyakorlására fordítottak. Visszakapcsolták a fűtést, ezzel ablaknyitásra kényszerítve a bentieket.

1973. január 12-én annyiban módosult a terv, hogy Pintye Andrást akkor is ki kell löni, ha nem látható nála fegyver. 12.03 perckor az idősebbik fiú meg is jelent az ablakban, ebben a pillanatban három lövedék találta el, amitől holtan rogyott össze. Eközben megkezdődött az erőszakos behatolás is az épületben több helyszínen egyszerre. Egyfelől a az ajtó irányából, másfelől az emeleti ablakokon át, egy speciálisan erre kialakított busz segítségével, aminek tetején két fegyveres valamint egy kutyás járőr tartózkodott. Sok apró hiba nehezítette meg a behatolást- nem indult el a kijelölt busz, elsőre rossz ablakhoz parkoltak vele, az ajtó felől is felakadt a behatolás-, de végül is László bátyja holttestét meglátva megadta magát, a beérkező rendőrök elfogták és megbilincseltek. Jogerősen 15 év szabadságvesztés büntetésre ítélték, 1984. 04.12-én szabadult büntetéséből.

Összegezve a szituációt számos érdekességet láthatunk meg. Ebben az esetben is előjön a külföld mint egy jobb élet reményének képe, ahogy ezt már láhattuk az előző eseteken is keresztül. Megfigyelhettük azt is milyen okok és körülmények vezethetnek el egy ilyen cselekedetig, nem kell feltétlen embertelen, rossz körülmények között élni ahhoz, hogy az ember menekülni akarjon. Természetesen mindehhez kellett a nevelésük hiánya, a deviáns viselkedés kialakulása, a társadalmi normák tagadása és a szankciók nélküli cselekedetek sokasága. Ilyen visszamaradott értékítélettel, szemlélettel nem is csoda a cselekmény elkövetése. Ugyanakkor másrésről megfigyelve nem a pusztá erőszak és gyilkolás volt a céluk, nem is okoztak durva, súlyos sérüléseket, legtöbb esetben csak követeléseik vizuális megerősítése volt az erőszak, a kényszer kinyilvánítása. Természetesen ettől még súlyo bűncselekmény a tettük, ezt nem enyhíti a szándékosság vagy tettelegesség visszafogottsága sem.

4. A gyorsforgalmi úti merénylet

4.1 A merénylet háttere

1991-ben járunk, a Szovjetunió megszűnésével az oroszországi zsidó lakosság nagy része egy szebb jövőt és magasabb életszínvonalat nyújtó remény lehetőségével tömegesen vándorolt ki Izraelbe. Természetesen ehhez szükséges volt az akkori izraeli kormány ösztönző politikája is. Az efféle bevándorlást azért támogatták, hogy a zsidóság demográfiai mutatóját javítsák és a környező arab országok 1967-ben megszállt területein újabb zsidó közösségeket hozhassanak létre.

Az izraeli kormány és programjának hatására tömeges vándorlások kezdődtek. Mivel közvetlen repülőgép járat nem állt rendelkezésre, az opcionális lehetőséget Magyarország és Ferihegy jelentette. A repülőtérig tartó utat autóbusszal tették meg, innen már a következő úticél egyben a célállomás, Izrael volt.³³

A zsidók ilyen mértékű bevándorlását nem nézték jó szemmel az izraeli kormánnyal szemben álló palesztin szervezetek, akikkel emiatt Magyarország már az előző évben, 1990-ben diplomáciai komplikációba, bonyodalomba keveredett.

„A Kormány szerint a Malév a terrorizmust bátorítja”- jelent meg 1990. március 22-én a Népszabadságban, az előző napi történetekre reflektálva. 1990. március 15-én az Iszlám Dzsihád Palesztina Felszabadításáért a következő közleményt jutatta el az Al Nahan nyugat-bejrúti szerkesztőségébe: “A szovjet zsidók bevándorlása a legveszélyesebb a népünk elleni összeesküvések közül, mivel megerősíti Izrael államot, és Palesztina területén kívánja tömöríteni a világ zsidóságát. Népünk nem nézheti tétlenül, ölbe tett kézzel ezt az összeesküvést, hanem megfelelő intézkedéseket fog tenni a szovjet zsidók bevándorlásának megakadályozására, a szállításban közreműködő légitársaságok repülőgépei, irodái, valamint tranzit célját szolgáló repülőterek közvetlen célpontjaink lesznek.” A Malévnek egy hét türelmi időt adott.³⁴

³³ http://hu.wikipedia.org/wiki/Ferihegyi_gyorsforgalmi_%C3%BAti_mer%C3%A9nylet letöltve 2012-10-11 11:40

³⁴ http://index.hu/belfold/tegnapiujsag/2008/03/21/1990_a_kormany_szerint_a_malev_a_terrorizmust_batoritja/ letöltve: 2012-10-11 11:56

4.2 A sajtó visszhangja

A Malév erre a közleményre hivatkozva leállította az orosz zsidók utaztatását, annak ellenére is, hogy sokak érvényes jeggyel rendelkeztek. Pontos számadat az emigrálásokról nem áll rendelkezésre, a The Washington Post véleménye szerint ez az adat úgy hetente 1500-ra tehető.

Az izraeli kormányfő a magyar nagykövetnek elmondta, nehezményezi a magyar légitársaság döntését, mivel ez véleménye szerint táptalaj lehet a terroristáknak, a terrorizmusnak, mivel bizonyosságot nyújt számukra, hogy erőszakkal és fenyegetéssel, illetve pusztán már csak egy merénylet kilátásba helyezésével is elérhetik céljaikat.

A magyar kormány az MTI-n keresztül adott ki közleményt. Ebben azt nyilatkozta, hogy a Malév döntése volt a járatok beszüntetése, amit az érhető kockázatra tekintve hozott meg. A nyilatkozatban sajnálatukat fejezték ki, és az izraeli államfőhöz hasonlóan nemtetszésüket nyilvánították a történetekkel szemben.

Itt azonban még nem ért véget a politikai üzengetés. Az USA Külügyminisztériuma közleményében Izraelhez hasonló hangot szólaltatott meg: azt üzenve, hogy a terrorizmus ellen nem lehet úgy harcolni, ha megengedjük, hogy a fenyegetések célra vezessenek. A magyar kormány sajnálkozás helyett pedig inkább oldja meg a repülőtér biztonságát.

A Malév azonban kitartott. Urbán Ferenc, a Malév marketingigazgatója a Népszabadságnak arra a kérdésére, hogy engedtek-e a zsarolásnak, úgy válaszolt: "Lehet a szavakkal játszani, de az emberek életével nem". Arra a kérdésre pedig, hogy a döntés nem befolyásolja-e hátrányosan a magyar légitársaságról kialakított képet, nem vezethet-e az üzleti forgalom visszaeséséhez, Urbán azzal felelt: "Rövid távon igen, hosszú távon viszont megtérül, hogy a Malév az emberéletet tekinti a legfontosabbnak."

A palesztin ellenállók már régóta jó viszonyban álltak a Vörös Hadsereg Frakcióval (RAF). Ez a szervezet az NSZK-ban működött, szélsőbaloldali nézeteket vallottak.³⁵ ³⁶ Munkájukért cserébe további segítséget, arab országokban menedéket és kiképzést kaptak.

³⁵<http://terrorizmus.network.hu/blog/terrorizmus-klub-blogja/raf-avagy-a-voros-hadsereg-frakcio>
letöltve:2012-10-11 12:10

³⁶ <http://terrorism.about.com/od/groupsleader1/p/RedArmyFaction.htm> további részletek a RAF-ról angol nyelven letöltve: 2012-10-11 12:20

4.3 Tervezés és végrehajtás

A merényletre 1991. december 23-án került sor. Az elkövetéssel gyanúsított Horst Ludwig Meyer és Andrea Klump is a RAF-hoz tartozott, az előkészületekről, pontos részletekről illetve arról, hogy mindez mennyi idejükbe került nem áll rendelkezésre számottevő adat és részlet. Hamis személyes okmányokkal tartózkodtak az országban, lakást illetve autókat béreltek a merénylethez. Az egyik bérautót a merénylet előtt egy nappal, december 22-én reggel 7 óra előtt állították le a Férihegyi gyorsforgalmi út mellett. A másik autóval, a merénylet helyétől mintegy 120 méternyire figyelőállást vettek föl az út mellett futó ceglédi vasútvonal túloldalán. A szovjet zsidók rendőri biztosítással közlekedő autóbusza 23-án délelőtt 9:40-kor haladt el a pokolgépet rejtő bérautó mellett. Az autóbusz elhaladásakor Meyer működésbe hozta a berendezést, ám az nem a megfelelő pillanatban robbant. A busz és a konvojt záró rendőrautó is elment már a pokolgép mellett, amikor a detonáció bekövetkezett.

A merénylet következtében senki nem halt meg, a rossz időzítésnek köszönhetően 6 sérültje lett az akciónak, a merénylők a robbanás után csikorgó gumikkal hagyták el a helyszínt. Ezután Boross Péter belügyminiszter utasítást adott a reptéri szabályzat megszigorítására. Innentől kezdve csak jeggyel rendelkező személyek léphettek be a repülőtér területére, illetve minden ott tartózkodó vagy áthaladó gépjárművet megállítottak és átkutattak. Az intézkedéseknek azonban sok hatása nem lett, a merénylők gyors elfogása így sem sikerült.

4.4 A Nyomozás eredménye

December 27-én találták csak meg a helyszínen is látott gépjárművet a rendőrök, nem sokkal később pedig fény derült a bérelt lakásra is. A helyszíni szemle sok sikert nem hozott, az akkori kriminalisztikai módszerek nem tették lehetővé a pontos azonosítást.

A terroristáknak nyomuk veszett, csak sok évvel később, 1999-ben tűnnek fel újra egy bécsi bankfiók közelében, ahol feltehetőleg épp egy következő bűntény előkészületei közben buktatták le őket az osztrák rendőrök. Egy járőr igazoltatás közben felismerte Meyert, aki fegyvert rántott és tüzet nyitott a rendőrré. Az üldözésben és a tűzharcban Meyer életét veszítette, Klumpot a hatóságok elfogták.³⁷

Klumpot Ausztria kiadta Németországnak, ahol az 1988-ban elkövetett rotai merénylet miatt börtönbe is zárták.³⁸ Az ítélete 9 év szabadságvesztés büntetés volt.

A ferihegyi merénylet büntetőtárgyalása 2004-ben kezdődött Stuttgartban. Andrea Klump a per során elismerte, hogy a merénylet idején közösen bérelték a lakást Mayerrel, de tagadta, hogy a merénylet előkészítésében tevékenyen részt vett volna. A beterjesztett bizonyítékok alapján a német bíróság Klumpot bűnösnek találta és gyilkossági kísérletben való 32 rendbeli bűnsegédlet miatt 12 év börtönre ítélte.³⁹

A gépeltérítések és túszejtés után érdekességként olvashatjuk a ferihegyi merénylet részleteit. Több szempontból is első a szemléltetett események sorában. Első olyan merénylet, ahol robbanószert alkalmaztak. Első olyan eset, ahol ennyire nyíltan a rendszert és annak hibáit emelik ki problémaként és gócpontként az elkövetők. Az eddig felsorolt témák közül az első, ami külföldi vonatkozásban is megemlíthető, ahol az aktív résztvevők, a merénylők nem magyar állampolgárok.

Eddig a külföld szerepe kimerült a menekülés lehetőségében, a célállomás fogalmában. A rendszer elleni nem tetszés kinyilvánításának igen egyedi módon megfogalmazott változatait kísérhettük végig, amikor terrorcselekményekkel próbálták a merénylők elérni céljaikat, kikövetelni a szabad elvonulást.

Politikai szempontól is érdekes tényeket vehetünk észre a példák kapcsán. Míg az '56-os gépeltérítések esetében a rendszer, politikai berendezkedés következményeként

³⁷ http://www.focus.de/politik/deutschland/terrorismus-der-alte-mann-und-die-raf_aid_180710.html német nyelven letöltve: 2012-10-11 13:23

³⁸ http://articles.cnn.com/2001-05-15/world/germany.trial_1_bombing-attempt-red-army-faction-terrorist-group?_s=PM:WORLD angol nyelven letöltve: 2012-10-11 13:26

³⁹ <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3696500.stm> letöltve: 2012-10-11 15:51

állítják be a merényletet-első esetünkben a gépeltérítést,ahogyan Iszák és Polyák vallotta magát-,a két személy akik mélyen csalódtak a rendszerben. Ugyanez a csalódottság mutatkozik meg az említett év második gépeltérítésének esetében is, megfejelve az aktuális magyarországi kilátástalannak nézhető helyzettel, amikor a forradalom szele már érezhető.

A balassagyarmati túszerzés esetét figyelemmel kísérve láthatjuk, hogy mennyire gyerek cipőben járt az aktuális rendészeti munka a bűncselekményekkel szemben. A magyar történelem első túszerzése történt 1977-ben Balassagyarmaton. Nyilvánvaló, hogy ilyen esetekben a hatóságoknak fokozottan nehéz jogszerűen, szakszerűen és sikeresen eljárniuk, természetesen azért, mert nincs még rá precedens, bevett és működő eljárás. Nem volt még erre előírás, egy terv, aminek mentén felépíthetnék a megfelelő végrehajtási stratégiát és taktikát.

Végig nézve az 1970-es évek terrortámadásait, számos túszerzést, repülőgép eltérítést is láthatunk köztük. Nagy különbség azonban a felkészültség hazánk rendvédelmi dolgozói és külföldi kollégáik között. Például véve az 1977. októberében eltérített Boeing gép történetét, ahol a német GSG-9 sikeres akciót hajtott végre, egyértelműen láthatjuk a felkészültség különbségeit.^{40 41}

Ezek a különbségek több tőről is fakadnak: egyrészt nem mindennapi eset Magyarországon egy terrorcselekmény vagy egy esetleges fegyveres támadás, de sajnálattal állapíthatjuk meg, hogy az '50-es évektől nézve az ezredfordulón át, egyre több esettel találkozhatunk. Merenghetünk a kiváltó okokon, közrejátszhat-e a politikai és gazdasági helyzet, a társadalmi és szociológiai változások, vagy netán ez mind a század és korunk jellemző, illegitim akarat kinyilvánításának módja lesz-e.

Másrészről a különbségek másik oka véleményem szerint a képzés, felszerelés, figyelem hiánya. Míg külföldön már a XX. század második felétől kezdve látványos javulás látható a rendészeti szervek speciális műveleti csoportjainál, a terrorelhárító osztályoknál, nálunk sajnos ez nem mondható el ugyanúgy. A balassagyarmati ügy erről pontos és részletes képet mutat. Napjainkban érdemi javulás tapasztalható, mind felszerelésben, mind képzésben,az anyagi támogatással egyetemben.⁴²

⁴⁰ Nemere István: Terrorista akciók 1. 19-39. o. Püldlo Kiadó

⁴¹ <http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,945802,00.html> angol nyelvű hír a történetekről letöltve: 2012-10-11 19:14

⁴² Ambrus Péter: Az igazi kommandó Urbis kiadó, 2008 15-44. o.

A gépeltérítésekkel és túszejtéssel nem ért véget a terrorcselekmények és merényletek sora. Robbantásos bűncselekmények, terrorkísérletek ugyancsak megtalálhatóak a magyarországi esetekben is.

5. 1998- Robbantásos merényletek

5.1 Képviselők és vállalkozók

Kicsivel több mint húsz év telik el a balassagyarmati esethez képest, amikor is a következő témakör leghíresebb esetei történnek. Az 1998-as év igencsak érdekesnek bizonyult, mivel kb fél éves intervallum alatt négy robbantásos bűncselekmény is történt.

A sort március 12-én kezdték, amikor is egy ismeretlen elkövető reklámszatyorba rejtett pokolgépet robbantott fel a Független Kisgazdapárt Belgrád rakparti székháza előtt. A bombát még a detonáció előtt sikerült hatástalanítani.

Négy nappal később Torgyán József Endrődi utcai lakásánál viszont sikeres robbantást hajtott végre, egy ugyancsak ismeretlen elkövető. Személyi sérülés nem történt, de az épület több helyen megrongálódott. Robbanóanyag felhasználásával elkövetett, jelentős kárt okozó rongálás büntette miatt nyomozást rendelt el ismeretlen tettes ellen a Fővárosi Ügyészség.

A BRFK Szervezett Bűnözés Elleni Osztályának munkatársai július 22-én, egy Budapesthez közeli település családi házában tartott házkutatáskor találtak egy robbanószerkezetet és egy hozzá tartozó távirányítót. Ezek az eszközök szakértők szerint pontosan ugyanolyanok, mint amelyet Torgyán József II. kerületi lakása előtt robbantottak fel, illetve a Kisgazdapárt Belgrád rakparti székháza előtt találtak.⁴³

Az elkövetéssel vádolt férfi ártatlannak vallotta magát, elmondása szerint valaki más tehette a terhelő bizonyítékokat, nem volt tudomása a merényletről illetve az előtalált kellékekről.

1998. május 1-én következő merénylettől volt hangos a média. Szájer József, a Fidesz frakcióvezetőjének lakása előtt történt sikeres robbantás. A detonáció jelentős anyagi károkat okozott, a lakás ajtaja beszakadt, a ház betonfödémje is megrongálódott. Emellett személyi sérülés itt sem történt. A nyomozó hivatal ugyancsak robbanóanyag felhasználásával elkövetett jelentős kárt okozó rongálás büntette miatt rendelt el nyomozást ismeretlen tettes ellen.⁴⁴

Március és május hónap között már három robbantásos merénylet is történt, azonban az évnek még koránt sem volt vége. Nagyjából két hónapot kellett várni

⁴³ <http://www.origo.hu/itthon/19991011elozetesben.html> letöltve: 2012-10-20 14:18

⁴⁴ <http://www.origo.hu/itthon/20011017titok.html> letöltve: 2012-10-20 14:25

terrorcselekmény-sorozat következő momentumához. 1998. július 2-én hatalmas, pusztító erejű pokolgép robbant Budapest belvárosában, az V. kerületi Aranykéz utcában.

Egy sárga színű Poski Fiat gépjármű lámpái alá helyezték el azt a kb. 4-6 kilogrammnyi robbanószert, ami a detonációt okozta. a bombát távirányítóval működtették. Mivel a robbantás helyszíne forgalmas terület számít, a merénylet számos áldozattal és sérülttel járt. Négyen meghaltak, több mint húsz sérültember sérült meg a támadás során, az áldozatok között több külföldi személy is volt. A merénylet fő célpontja és áldozata az a Boros Tamás volt, akit az olajmaffiaügyek koronatanújaként is emlegettek. Borost már ez az eset előtt is számos merénylettel kísérelték meg kivonni a forgalomból, mivel számos nevet, helyszínt, eseményt és részletet szolgáltatott ki a hatóságoknak az olajügyekkel kapcsolatosan.

A nyomozás kiderítette, hogy a gépkocsit hamis személyazonossági iratokkal vásárolta meg egy szlovák állampolgár férfi, Jozef Hamala, akiről köztudott volt, hogy szlovák és magyar alvilági kapcsolatokkal is rendelkezik.⁴⁵

Hamalát a Rendőrség régebből is ismerte mint Josef Rohac szervezetének tagját. Ellenük a hatóságok nemzetközi körözést adtak ki, őket gyanúsították a merénylettel illetve a szintén 1998-ban elhunyt Seres Zoltán vállalkozó elleni merénylettel is. Feltételezések szerint mind a bűntény elkövetői, mind a megrendelői Szlovákiából származnak. Mivel a nyomozás az ügyben perdöntő bizonyítékot nem hozott, 2001 novemberében a magyar rendőrség megszüntette az Aranykéz utcai robbantás további vizsgálatát.

A magyar igazságszolgáltatás azonban nem érte be ennyivel. Számos megoldatlan ügy van még függésben, így Pintér Sándor belügyminiszter utasítására a bűncselekmények elévülése⁴⁶ előtt, újra kell kezdeni számos esetben a nyomozást. A kriminalisztika és eszközeinek folyamatos fejlődése lehetőséget ad arra, hogy régi ügyek nyomainak és bizonyítékainak újra vizsgálásával esetleges további információk lelhetők fel a már bebizonyosodott tények mellé, ugyanabból a forrásból. Előfordulhat az is, hogy adott bűntény anyagmaradványai csak a fejlettebb, korszerűbb technológiával fedik fel perdöntő mivoltuk. Erre a célra speciális osztályt is hoztak létre.⁴⁷

⁴⁵ http://belfold.ma.hu/tart/cikk/a/0/137890/1/belfold/Az_Aranykez_utcai_robbantas letöltve: 2012-10-20 15:10

⁴⁶ Hatályos Büntető Törvénykönyv: A büntethetőség elévülése 33-35 szakasz http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97800004.TV letöltve: 2012-10-01 15:30

⁴⁷ Hírek a Döglött Ügyek Osztályáról <http://nol.hu/archivum/archiv-484564> letöltve: 2012-10-20 17:14

A szlovák-magyar viszony javulása sok segítséggel járt az Aranykéz utcai ügyben. Egyes vélemények szerint a két ország alvilága között létezik egy speciális, illegitim szövetség. Időnként elvégzik egymás feladatát- értve ezalatt, hogy szlovák bűnözők hajtanak végre bűncselekményeket Magyarországon, míg magyar társaik Szlovákiában teszik ugyanezt-, így nehezítve meg a hatóságok munkáját és magát a nyomozási eljárást.

Titkosszolgálati információk és a sokéves kutatómunka eredményeképp előkerült Josef Rohác neve, akinek vélhetően az eddig felsorolt ügyeken kívül még további bűncselekmények köthetők nevéhez. Rohác nevéhez már régebbiről is számos törvénytörés fűződik: túszejtés, vagyon elleni bűncselekmények, lázadás, emberölés kísérlete, és listának még nincs is vége.

2008. október végén a cseh rendőrség egy közúti ellenőrzés során elfogta Jozef Rohácot. A kiadatási eljárás után 2009 júliusában a Fővárosi Főügyészség előre kitervelten elkövetett emberölés kísérlete és robbanóanyaggal vagy robbantószerrel való visszaélés miatt vádat emelt Rohác ellen.

Büntetőpere 2010. február 23-án kezdődött, 2010. október 26-án a Fővárosi Bíróság első fokon felmentette az előre kitervelten elkövetett emberölés kísérletének vádjáról (a Seres Zoltán halálát eredményező, 1999. április 12-i merényletben), azonban két év börtönbüntetésre ítélte robbanóanyaggal való visszaélés miatt, és a szlovák állampolgárságú férfit három évre Magyarországról is kiutasította. Az Aranykéz utcai ügyben felelősségre vonás nem történt.

Végig nézve az eddig taglalt témákat számos jelentős különbséget találhatunk a merényletek között. Az Aranykéz utcai robbantás volt az első olyan bűncselekmény, ami civil áldozatokkal is járt. A többi esetben természetesen lehetett volna ugyancsak áldozat, de az elkövetés szándékossága véleményem szerint az ami gyökeresen eltér. Nem pusztán a figyelem felkeltése volt a cél, az erő demonstrálása érződik a robbantásból és a részletekből. Borost mivel nap mint nap ugyanazon az útvonalon haladt, elintézhették volna a Fenyő-gyilkossághoz hasonló részletekkel, csendesebb módszerekkel, de ezzel a cselekedettel üzeni akartak az embereknek, és véleményem szerint a büntető eljárás minden résztvevőjének. Vélhetőleg példát statuálni kívántak a durva és brutális merénylettel, amiből mindenki egyértelműen leszűrheti: hasonlóképp járhat mindenki, aki rablóból pandúrnak és áll és kitálat a régmúlt titkaiból.

6. A Budaházy-per

Napjainkban a Budaházy György vezette Magyarok Nyilai elnevezésű szélsőjobboldali csoport a hazai terrorizmus (volt) képviselője. Működését a vezető személyisége és az új évezred hazai politikai eseményei határozták meg. Ki ne hallott volna az elmúlt 10 év egyik legvitatottabb ügyéről és annak főszereplőjéről, a Budaházy-ügyről és magáról Budaházy Györgyről.

Az 1969-ben született Budaházy György már fiatalon is szemezett a politikával, iskolai tanulmányai elvégzése után, pedig már nyíltan és nyilvánosan is hangoztatta politika nézeteit, véleményét. 1990-ben többször fellépett az akkori Antall-kormány ellen tüntető taxisokkal szemben. 1992-ben belépett az MDF-be, de pár év leforgása alatt el is tűnt a párt életének süllyesztőjében.

Mindezek ellenére közéleti szereplése és országos ismertsége 2000 utánra datálható, mivel a Milleniumot követő évben néhány társával karöltve megalakítja első önálló szervezetét, a Magyar Revíziós Mozgalmat, mellyel több figyelemfelkeltő demonstrációt szerveznek illetve valósítanak meg.

Ettől függetlenül az országos ismertséget mégis a 2002-es Erzsébet hídi blokádnak hozta el számára.⁴⁸

6.1 2002, a Blokádnak éve

A szikrát, amiből végül is a teljes demonstráció kilobbant, a 2002-es választási eredmények okozták⁴⁹. Szoros eredménnyel az MSZP nyerte az adott évi választásokat. Többen a háttérben húzódo összeesküvés elméletekről suttoztak, a szavazatok újraszámolását követelték. Ennek eredményeként robbant ki július 4-én csütörtökön, kb reggel 9 óra körül a tünetetés. A demonstrálók a szavazatok újraszámolását követelve lezárták az Erzsébet-hídat. "Magyarországon milliós nagyságrendű azoknak a száma, akik úgy gondolják, hogy a 2002. évi országgyűlési választások nem tisztán zajlottak le"-állt a közleményükben.

A közlemény úgy fogalmaz: a választások "első fordulóján csalások történtek, mivel az ezekkel kapcsolatos feljelentések százait az újraszámolást követelő beadványok tucatjait, állampolgári aláírások százezreit mind figyelmen kívül hagyták az illetékes

⁴⁸ http://hu.wikipedia.org/wiki/Budah%C3%A1zy_Gy%C3%B6rgy letöltve:2012-09-28 16:50

⁴⁹ <http://index.hu/belfold/2002/valasztas/eredmenyek/> letöltve:2012-09-28 17:14

testületek, továbbá az újraszámlálást követelő tüntetések, sőt éhségsztrájkok is süket fülekre találtak, ezért mi, magyar választók néhányan odáig jutottunk, hogy egy útlezárással, mint végső eszközzel próbáljuk felhívni erre a figyelmet".

A közlemény szerzői magukat "az Erzsébet hidat 2002. július 4-én lezáró magyar választópolgároknak" nevezik⁵⁰.

A helyszínen tartózkodó akkori főpolgármestert, Demszky Gábort a rendőröknek kellett kimenekíteniük. Közvetítése a hatóságok és a demonstrálók között eredménytelen maradt.

"Mélyen elítélem és a budapestiek nevében visszautasítom a mai politikai akciót"- mondta 11 órakor tartott sajtótájékoztatójában a főpolgármester, és törvénytelen politikai provokációnak minősítette a demonstrációt. Véleménye szerint ezzel nem a politikának, hanem leginkább a budapesti lakosoknak ártottak a tüntetés kezdeményezői. Ebből az okból kiindulva kártérítési perek indítására hívta a főváros lakosait⁵¹.

Fél 10-től folyamatos rendőri erősítés érkezett, majd megkezdődött a tüntetők hídról való kiszorítása. Az oszlató rendőrök többször is felszólították a tüntető tömeget a hídról való elvonulásra, de minden igyekezetük ellenére trágár kifejezésekkel és bekiabálásokkal jutalmazták a rendőri kezdeményezést. A tömegoszlatás során több személyt is előállítottak a tüntetők közül. Igaz az oszlatás 11 óra után nem sokkal megindult, de a forgalom számára a híd csak negyed 1 után vált teljesen elérhetővé. A tüntetők az Erzsébet hídtól a Kossuth térre vonultak át.⁵²

Budaházy is részt vett a tüntetésben. Innentől kezdve legtöbbször a jelenkori politikai rendszer irányvonalával ellentétes oldalon találjuk, részt vett Magyarország Európai Unió csatlakozását ellenző kampányban is.

2006-ban a balatonöszödi beszéd kiszivárgása után kezdődő, a Budaházy által „nemzeti ellenállásnak” nevezett tiltakozó demonstrációk emblematikus alakjává nőtte ki magát.

⁵⁰ <http://index.hu/belfold/kozle0704/> letöltve 2012-09-28 17:19

⁵¹ <http://index.hu/belfold/demszky0704/> letöltve: 2012-09-28 17:32

⁵² <http://index.hu/belfold/hid0704/> letöltve: 2012-09-28 17:58

6.2 2006-Zavargások szeptembertől októberig

"Végighazudtuk az elmúlt másfél-két évet"- jelentette ki Gyurcsány Ferenc akkori miniszterelnök a nyilvánosságra kerülésekor nagy port vert balatonőszödi beszédében. Már azon az estén tüntetők kezdtek gyülekezni a Parlament előtt. Szeptember 17-e azonban még csak a kezdet volt. Gergényi Péter-Budapest akkori rendőrfőkapitánya- aznap este kijelentette, hogy a tüntetés nem illegális, mivel választási és kampányidőszakban előzetes bejelentés nélkül is lehet tartani politikai összejöveteleket. Ezek mellett azt is közölte a főkapitány, hogy a rendőrség elsődleges feladata a helyszínen a Parlament mint védett objektum biztosítása, és az esetleges törvénysértések megakadályozása⁵³. Érdekességként említeném a létszámmal kapcsolatos eltérő véleményeket, nézeteket. Számos forrás igen eltérően becsülte meg a demonstráló tömeg nagyságát. Míg a rendőrök szerint 600-700, az MTI ezer feletti létszámról, a Hír TV 2000 emberről beszélt.⁵⁴ Az este további részében még konfliktus nem keletkezett, a demonstrálók még békésen viselkedtek, a rendőri erőkkel is beszélgetéseket kezdeményeztek.

Másnap többszázan csatlakoztak az előző este kezdődő Kossuth téri tüntetéshez, ahol Gyurcsány Ferenc azonnali lemondását követelték. Ekkor a létszám felhetőleg már ezer felé emelkedett, erről is több forrás, nagy eltérésekkel nyilatkozott. Itt már fellelhető volt némi szervezethez, előkészületek voltak folyamatban a felszólalásokhoz szükséges körülmények szervezésében is.⁵⁵ Elhangzott az első beszéd a téren, valaki megafonból beszélt a körülötte állókhoz. A tömeg Gyurcsány Ferenc miniszterelnök lemondását követelte és skandálta. A téren a tömeg megfogalmazott egy petíciót, ami a Magyar Televízióban akartak beolvasni. A feladattal Toroczkai Lászlót⁵⁶ és Takács Andrászt bízták meg. Este fél tíz körül a tüntetők egy csoportja megérkezett az MTV székházához a megfogalmazott petícióval, de az ott levő biztonsági őrök nem engedték be a demonstrálókat. Fél órával később rendőri erők érkeztek a székházhoz.

A tüntetők dobálni és szidalmazni kezdték a kivonult rendőri erőket, ez az aktivitás később fokozódott, folyamatosan erősödött. Közben a tömeg létszáma is nőtt, a rendőrök többszöri próbálkozása ellenére sem sikerült visszaszorítani a tömeget. Erősítésként további csapatok, valamint vízágyúval felszerelt gépjárművek is megjelentek. Sajnálatos

⁵³ http://index.hu/belfold/tuntet0917/gergenyi_nem_illegalis_a_tuntetes/ letöltve 2012-10-05 17:14

⁵⁴ http://index.hu/belfold/tuntet0917/hanyan_vannak_a_teren_/ letöltve 2012-10-05 17:17

⁵⁵ http://index.hu/belfold/tuntet0917/kezd_szervezette_valni_a_tuntetes/ letöltve 2012-10-05 17:22

⁵⁶ Toroczkai László: A Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom alapítója További információ a mozgalomról: <http://www.hvim.hu/mozgalomrol> letöltve: 2012-10-02 18:55

módon a tüntetők támadása nem állt meg a dobáláson és rendbontásban, a székházán környékén parkoló autók közül többet is felgyújtottak. Az egyik ilyen gépjárműről a tűz áterjedt a székház kapujára is. Éjfél után nem sokkal a rendőrség újabb kísérletet tett a tömeg szétesztatására. Ehhez még a további erősítés és az újabb vízágyus autó támogatása sem volt elegendő. A felgyülemlett füst és könnygáz miatt a székházat kiürítették, kis idővel később Kert Attila⁵⁷ hírigazgató átvette a tüntetők petícióját. A televízió ostroma közben egy, csoport a Szabadság téri szovjet katonai emlékművet rongálta meg: lefeszegette az önkényuralmi jelképként Magyarországon tiltott „bearanyozott” vörös csillag stilizált motívumát is tartalmazó szovjet címert és helyére egy nemzetiszín, valamint egy Árpád-sávós zászlót helyezett. A televízió épületéről egy tüntető leszedte az Európai Unió zászlaját, hogy egy nemzetiszínű lobogóval helyettesítse, de percekben belül visszatette, és nemzetiszín, illetve Árpád-sávós zászlót az EU zászlaja mellé tűzték. Budaházy Györgyöt is a tettesek között minősítették, de a 2006-os cselekményére jogerős ítélet az ügyben csak 2010 februárja után született. A másodfokú ítélet értelmében 200 000 Forint pénzbüntetésre kötelezték. Az összecsapások során az MTV munkatársainak nem esett bántódása, de 113 rendőr és mintegy 50 demonstráló is megsebesült. Az okozott kár csaknem 232 millió forint volt. Az MTV adásának újraindulása után a tüntetők nyilatkozatát felolvasták. Sólyom László akkori köztársasági elnök az MTV székházánál történeteket köztörvényes bűncselekményekként írta le és tiltakozását fejezte ki az ellen, hogy az erőszakos bűncselekményeket az 1956-os forradalommal párhuzamba állítsák.

Országsszerte több helyen is tüntettek: Kecskeméten, Győrben, Pécsen és Szegeden is a miniszterelnök távozását követelték⁵⁸⁵⁹ Folyamatosak voltak a felszólalások, beszédek, a kisebb-nagyobb villongások, az összetűzés a rendőri erőkkel. Sokan kerültek őrizetbe, köztük Torockai László is, aki elmondása szerint a börtön előli egyetlen kiút számára, ha a tüntetők mentik meg.⁶⁰

Október 23-ig folyamatosak voltak az összetűzések, attól függetlenül, hogy a tüntetések váltakozó erősséggel szerveződtek vagy oszlottak fel. Nap mint nap történt esemény, ami nem hagyta elülni a vihart. Október 23-a közeledtével azonban egyre erősödött a forradalmi szellem, tekintve, hogy adott évben épp 50. évfordulóját ünnepelhették az 1956-os eseményeknek. A megemlékezés napján újabb összetűzések

⁵⁷ http://www.itbusiness.hu/szolgaltatasok/karrierszkenner/kert_attila.html letöltve 2012-10-05 17:35

⁵⁸ http://index.hu/belfold/tuntet0917/kecskemeten_is_tuntetnek/ letöltve 2012-10-06 15:30

⁵⁹ http://index.hu/belfold/tuntet0917/tuntetes_pecsen_es_szegeden_is/ letöltve 2012-10-06 15:30

⁶⁰ http://index.hu/belfold/tuntet0917/torockai_a_fogdatol_csak_ti_menthettek_meg_minket/ letöltve 2012-10-06 16:10

kezdődtek. A felvonult tömegek Budapest több pontján demonstrációt tartottak, így a lezárt Kossuth téren, a Deák téren, a Felvonulási téren, a Kálvin téren, a Corvin köznél is⁶¹. A tömegoszlatás a hajnali órákig tartott, A rendőrség a tiltakozásokkal kapcsolatban összesen 472 embert állított elő, 284-et büncselekmény, 117-et szabálysértés, 71-et pedig egyéb szabályszegés miatt. 2008.októberéig 62 személy ellen indult büntető- és 12 személy ellen indult szabálysértési eljárást szüntettek meg. Mindezek mellett azért a megemlékezésnek is akadt helye, de sajnálatos módon nem az ünnepi hangulat volt elmondható erre a napra.

2009. június 17-én a rendőrség kétféle terrorcselekmény elkövetésének, és szintén kétféle emberölés előkészületének gyanújával őrizetbe vette Budaházyt⁶².⁶³ 2009. június 19-én 30 napra előzetes letartóztatásba helyezték, és a szombathelyi börtönbe vitték⁶⁴, ahonnan váci börtönbe szállították. A rendőrség szerint Budaházy az ún. „Magyarok Nyilai” nevű szervezet létrehozója és vezetője, amely néven az utóbbi években Molotov-koktélos támadásokat hajtottak végre, kormánypárti közéleti személyiségek ingatlanainál kis ill. közepes károkat okozva, ellenzéki oldalon pedig Csintalan Sándort súlyosan bántalmazva. 2008-ban lángba borították a Broadway-jegyiroda kirakatát, és két meleg szórakozóhelyre is Molotov-koktélt dobtak. A rendőrség emberölés előkészületével, terrorizmussal és robbantásos merényletek előkészítésével is gyanúsította.

⁶¹http://hu.wikipedia.org/wiki/Zavarg%C3%A1sok_az_1956os_forradalom_50._%C3%A9vfordul%C3%B3j%C3%A1n letöltve 2012-10-06 16:40

⁶²http://nol.hu/belfold/orizetbe_vettek_budahazyt_terrorcselekmennyel_gyanusitjak letöltve 2012-10-05 17:55

⁶³<http://www.origo.hu/itthon/20090617-orizetbe-vettek-budahazy-gyorgyot.html> letöltve 2012-10-05 17:56

⁶⁴http://www.vasnepe.hu/cimlapon/20090619_budahazy_gyorgy_borton_szombathely letöltve 2012-10-06 14:40

6.3 Magyarok Nyilai

A rendőrség szerint Budaházy az ún. „*Magyarok Nyilai*” nevű szervezet létrehozója és vezetője. A Magyarok Nyilainak tulajdonítanak több agresszív támadást, merényletet is, amiket előszeretettel robbanóanyaggal követtek el. A rendőrség által készített felvételek alapján Budaházy és társai több merényletet is tervezett, ugyancsak robbananyagokkal, amiket labdába rejtettek⁶⁵. Feltételezhetően céljuk ezzel Bajnai Gordon miniszterelnökké való megválasztásának megakadályozása lehetett. A hatóságok a rögzített bombacsere napján letartóztattak négy férfit, a készített felvételeket átadták a bíróságnak a bizonyítási eljáráshoz. A Központi Nyomozó Főügyészség ezek alapján vádat is emelt Budaházy és 16 társa ellen 2010. szeptemberében.

Tanúvallomások szerint a Magyarok Nyilai szervezet a kormány megbuktatására készült, sajátos továbbképzési rendszerükben gyakorolták a rendőri tömegoszlató sorfal szétbontását, a Molotov-koktél alkalmazását. Bajnai Gordonnal sem szimpatizáltak, de megtámadni már nem merték. Az ilyen edzéseken rendszeresen részt vett Budaházy és Toroczka is.⁶⁶ A már előbb említett labdába rejtett robbanóanyagokat hat különböző célpont ellen tervezték bevetni-elsősorban politikusok házaira-, de a bizonyítékként szolgáló, közben előkerült hangfelvételek alapján a rendőrség a tervezett támadást megelőzően lecsapott az elkövetőkre és letartóztatta a merénylőket.⁶⁷

Budaházy a tárgyaláson a bizonyítékként szolgáló hangfelvételt készítő koronatanúnak is nekiment, szavahihetetlennek, elfogultnak kiáltotta ki, elmondása szerint a tanú nem kedveli őt és ezzel a beismeréssel próbálja meg elérni a jogerős ítéletet.⁶⁸ A vádakkal és vallomásokkal ellentétben az elsődrendű vádlott azt állította, csak az újságokból és a médiából ismeri a Magyarok Nyilai szervezetet, az a Hunnia Mozgalommal-amit Toroczkaival együtt alapítottak- nem áll semmilyen összefüggésben illetve kapcsolatban. Véleménye szerint a vádlott szervezet cselekményei számára nem tekinthetők terrorcselekménynek. Az ügynek 17 gyanúsítottja volt, ebből 11 főt helyeztek előzetes letartóztatásba, köztük Budaházyt is.

⁶⁵ <http://www.origo.hu/itthon/20101026-magyar-nemzet-bombaosztas-kozben-videoztak-le-a-rendorok-budahazyt.html> letöltve 2012-10-07 18:00

⁶⁶ <http://www.origo.hu/itthon/20100320-hat-bombat-akart-robbantani-a-magyarok-nyilai-egy-hangfelvetel-szerint.html> letöltve 2012-10-08 18:20

⁶⁷ <http://www.origo.hu/itthon/20120321-budahazyugy-kormanybuktatasra-keszult-a-magyarok-nyilai.html> letöltve 2012-10-08 18:10

⁶⁸ <http://www.origo.hu/itthon/20120328-budahazyugy-a-vadlottak-faggattak-a-terhelo-tanut.html> letöltve 2012-10-08 18:31

A következő robbantásos merényleteket és támadásokat is a szervezettel hozta összefüggésbe a rendőrség:

2009. április 11. Két kiló robbanóanyagot varrtak azokba a futball-labdákba, amelyeket rendőrök találtak. Draskovics Tibor igazságügyi és rendészeti miniszter szerint több politikus ellen is merényletet terveztek annak a csoportnak a tagjai, akiket április 8-án éjjel fogtak el a nyomozók.

2009. március 6. - Egy szabadszállási telephelyen robbanás történt. Autóbusz, és gépkocsik sérültek, a kár meghaladja az ötvenmillió forintot. Egy héttel később egy, a Magyar Nemzet online-hoz eljuttatott elektronikus levél szerint a Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadsereg áll a buszrobbanás hátterében.

2009. január. - John Emese szabaddemokrata politikus halálos fenyegetést kapott a Magyarok Nyilai nevű terrorszervezettől.

2008. szeptember 3. - Ismeretlen összetételű gyúlékony anyag felhasználásával megrongálták Szilvász György, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító miniszter leencefalui nyaralóját. A rongálást a Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadsereg vállalta magára.

2008. április 1. - Molotov-koktélt dobtak az újlipótvárosi Hollán Ernő utcai jegyirodára. A támadást a Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadseregnek feltüntető csoport vállalta magára.

2008. február 11. - A Központi Nyomozó Főügyészség egyesítette a Molotov-koktélos támadások nyomozását a Kóka János SZDSZ-elnök háza elleni és a Hiller István MSZP-alelnök háza elleni támadások nyomozásával. A két esetet terrorcselekménnyé minősítették át.

2008. február 8. - Gödön, Cegléden, Dunaújvárosban, Kunhegyesen és Rácalmáson összesen öt szocialista képviselő házára dobtak Molotov-koktélt. A támadások elkövetését később a Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadsereg vállalta magára. A szervezet elektronikus levelét a Hír TV-nek küldte el.

2007. december 11. – Ismeretlenek megtámadták Csintalan Sándor korábbi szocialista országgyűlési képviselőt, aki súlyos sérüléseket szenvedett a kezén és a fején. December 16-án Csintalan Sándor megverését a magát Magyarok Nyilai Nemzeti Felszabadító Hadseregnek nevező szervezet vállalta magára⁶⁹

⁶⁹ <http://www.168ora.hu/itthon/nyilazas-politikusokra-34296.html> letöltve: 2012-10-02 20:41

6.4 Előzetes letartóztatásban Budaházy

A több mint 24 000 oldalt meghaladó nyomozati anyagot benyújtották a Fővárosi Bíróságnak. A főügyészség Budaházy Györgyöt terrorcselekmény büntettével, továbbá aljas indokból, felbujtóként elkövetett súlyos testi sértés büntettével vádolja. A vádlottak többségét ugyancsak a terrorcselekmény büntette -, illetve a Csintalan Sándor sérelmére elkövetett cselekménnyel kapcsolatban aljas indokból elkövetett súlyos testi sértés büntette és kifosztás büntette - elkövetésével vádolja a főügyészség. Keresztes Imre közlése szerint a vádlottak közül 16-an cselekményeiket a Budaházy György vezette bűnszervezet tagjaként követték el. A cselekményeket "Katonai Parancsnokság" néven "Budaházy György utasítására, huzamos együttműködés keretében szervezeten valósították meg, céljuk ilyen jellegű cselekmények elkövetése volt" - írta közleményében a főügyész. A 34 oldalas vádirati tényállás lényege szerint Budaházy György 2007 elején egy több személyből álló - "Hunnia Mozgalomnak" nevezett – csoportot hozott létre, és vezetett abból a célból, hogy országgyűlési képviselők elleni támadásokkal - őket megfélemlítve - befolyásolják a parlamenti döntéseket. A csoport tagjai Budaházy György utasítására 2007. december 13-a és 16-a között hajtották végre Hiller István és Kóka János országgyűlési képviselők ingatlanai ellen az általuk "figyelmeztető akciónak" nevezett fegyveres, illetve Molotov-koktélos támadásokat. 2009. június 19-én 30 napra előzetes letartóztatásba helyezték, és a szombathelyi börtönbe vitték, majd később a váci börtönben töltötte büntetését.

Kutatásaim során olyan büntetés-végrehajtási dolgozókat kerestem meg, akik kapcsolatban álltak a fogvatartott Budaházyval, találkoztak és beszéltek vele.⁷⁰ Céloom ezzel azt volt, hogy kiderítsem, volt-e hatással politikai nézeteire, szemléletére a szabadságvesztés. A beszélgetések során három fő felügyelővel sikerült interjút készítenem. Mindegyik esetben közös, hogy a felügyelők gyakran, napi szinten kerültek kapcsolatba Budaházyval. Elmondásaik alapján a vádlott közkedvelt témája volt a politika, amikor tehetett erről beszélt, mesélt. Legtöbb esetben magát politikai fogolynak, áldozatnak mesélte, akit a rendszer az előzetes letartóztatással próbál elhallgattatni. Folyamatosan képezte magát, minden esetben felkészült a tárgyalásokra, előszeretettel olvasott jogi témájú könyveket. Lehetőségei és jogai szerint élt iratbetekintési jogával, a körülményekhez képest a legnagyobb tájékozottságra törekedett.

⁷⁰ A kutatások során készített interjú mellékletként csatolva a dolgozathoz. 1.sz. melléklet

A politika mellett természetesen családja is fontos szerepet töltött be. A gyermekei és felesége nélküli időszakot elmondása szerint nem élte meg könnyen. Ezeken a nehézségeken nem sokat könnyített számára a jogszabályok által engedélyezett látogatás sem. Természetesen össze sem hasonlítható a havi meghatározott látogatási alkalmak a szabad élet adta lehetőségekkel.

Budaházy Györgyöt a két év előzetes szabadságvesztés után 2011-ben a bíróság házi őrizetre ítélte⁷¹. Az alkotmányos rend megzavarása bűncselekmény ügyében a Kúria felmentette⁷², míg a terrorcselekménnyel kapcsolatos vádakban továbbra is folyik a nyomozás.

⁷¹ <http://www.origo.hu/itthon/20110930-megszuntettek-budahazy-gyorgy-elozetes-letartoztatasa.html> letöltve 2012-10-08 15:40

⁷² http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=563978&referer_id=toplist letöltve 2012-10-08 17:10

7. Összegzés

A témák és események érintése kapcsán próbáltam a terrorizmus és terrorcselekmények, merényletek alsóbb rétegeibe beásnom magam. Belelátni milyen okozati összefüggések lehetnek szükségesek, milyen motivációs tényezők jöhetnek számításba. Nem elég a szándékról és a befejezett bűncselekményről beszélni, véleményem szerint több aspektusból kell megvizsgálni az ügyeket. Mennyire lehet szerepe a nevelésnek, milyen jegyeket, társadalmi elvárásokat kapunk fejlődésünk során, miként éljük meg a világot körülöttünk és miként válaszunk, reagálunk az eseményekre. Szociális és társadalmi körülményeink és környezetünk ugyancsak hatalmas befolyással bírnak. Az elvárások és az elvárásoktól való eltérés különbsége az ami később devianciához vezethet, amiből legvégső esetben merénylet manifesztálódhat. Ebben játszik nagy szerepet az otthonról hozott példa, a családi háttér, környezetünk és annak tulajdonságai, hozzáállása.

2001. szeptembere fordulópont volt a nemzetközi terrorizmusban. Ekkor kezdődött új időszámítás a biztonságpolitikában is. Az összedőlő épületekkel együtt régi mítoszok is összedőltek. Innentől kezdve döbbenhetett rá a Nyugat és köztük Magyarország is, nincs senki sem teljes biztonságban⁷³. A Közel-Keleten található terrorista-kiképző bázisokra, a terrorizmussal összefüggésbe hozható objektumokra mért csapások csak a világméretű harc kezdetének első lépései. Kevés országban van még csak hatályos terrorizmus elleni törvény, de ez a tendencia is változóban van⁷⁴

Minden terrorcselekményt aprólékos, jól kidolgozott munka és tervezés előz meg. Meg kell tervezni minden részletet a felszerelés beszerzésétől, a finanszírozáson át a végrehajtásig. Motivációja lehet a félelemkeltés, a politikai döntések befolyásolása. Legtöbb esetben képtelenek törvényes úton hatalomra jutni, ezt kompenzálni próbálják az erőszakkal, a társadalom megfélemlítésével, ezáltal zsarolva ki céljaikat.⁷⁵

Magyarország azonban nem tartozik a terrorcselekmények fő célpontjai közé. A bemutatott példák is mutatják túl sok példával hazánk nem szolgálhat, de ez a megítélés a terroristák által azonban változhat. A közelmúltban megjelent sajtótájékoztatók szerint Magyarország összefüggésbe hozható a CIA börtönök ügyeivel. A hírt az arab média is

⁷³ NBH évkönyv 2001 Bp, 2002 24-25.o.

⁷⁴ NBH évkönyv 2001 Bp, 2002 27.o.

⁷⁵ NBH évkönyv 2004 Bp, 2005 30-34.o.

felkapta. Ettől függetlenül az al-Kaida itthoni jelenlétére továbbra sem áll rendelkezésre információ.⁷⁶ Célkeresztben remélhetőleg továbbra sem leszünk.

Láthattuk mennyire fontos szerepet tölthet be a politika a témában. Lehet kiváltó ok, ahogy azt az államterrorizmus esetén megfigyelhettük, de lehet ezzel szemben célpontja is a merényleteknek. Vezetők, kormányzati épületek mind lehetnek egy-egy merénylet áldozatai, ami ugyancsak a megfélemlítés eszközével próbálja meg végig vinni célját. A szándékon túl az erőfitogtatás és agresszió vizualizálásával.

Véleményem szerint a terrorizmus és merényletei a jövőben sem fognak elfogyni, elmúlni. Ameddig érdekek fűződnek az agresszióhoz, a politikai manipulációhoz, addig meglesz az esély arra, hogy az akarat-és vélemény terrorcselekmények és megfélemlítés eszközeivel lesz kifejezve. Nem beszélve a háttérben csendben meghúzódó anyagi javakról, a haszonszerzés céljáról, mert a legtöbb esetben ez a mozgatórugója az eseményeknek.

⁷⁶ NBH évkönyv2005 Bp, 2006 29-36.o.

8. Felhasznált irodalom

1978. évi IV. tv- a Büntető Törvénykönyvről 261. §

1990: a kormány szerint a malév a terrorizmust bátorítja, haszán

http://index.hu/belfold/tegnapiujsag/2008/03/21/1990_a_kormany_szerint_a_malev_a_terrorizmust_batoritja/

A demonstrálók közleménye <http://index.hu/belfold/kozle0704/>

A Kúria felmentette Budaházy Györgyöt az állam elleni bűncselekmény vádja alól

http://www.nepszava.hu/articles/article.php?id=563978&referer_id=toplist

Ambrózai Zsuzsanna-Pum András: Budaházy Györgyöt a szombathelyi börtönbe szállították

http://www.vasnepe.hu/cimlapon/20090619_budahazy_gyorgy_borton_szombathely

AMBRUS PÉTER: Az igazi kommandó Urbis kiadó, 2008

Az Aranykéz utcai robbantás

http://belfold.ma.hu/tart/cikk/a/0/137890/1/belfold/Az_Aranykez_utcai_robbantas

BODONYI ILONA-KOZÁRY ANDREA-TARJÁN G.GÁBOR: A politológia kézikönyve 2004

BÖKÖNYI ISTVÁN: Gondolatok a terrorizmusról. Belügyi szemle 2002/6

Budaházy nekiment a koronatanúnak a tárgyaláson <http://www.origo.hu/itthon/20120328-budahazyugy-a-vadlottak-faggattak-a-terhelo-tanut.html>

CSERÉNYI-ZSITVÁNYI ILDIKÓ: Az Államvédelmi Hatóság szervezeti változásai (1950-1953) <http://www.betekinto.hu/node/60>

Demszky kártérítési perekre szólítja fel a budapestieket

<http://index.hu/belfold/demszky0704/>

Előzetesben a Torgyán lakása elleni pokolgépes merénylet gyanúsítottja

<http://www.origo.hu/itthon/19991011elozetesben.html>

Eltorlaszolták az erzsébet hidat a szavazatok újraszámlálását követelő tüntetők

<http://index.hu/belfold/hid0704/>

Emberölés gondolatával játszottak Budaházyék egy tanú szerint

<http://www.origo.hu/itthon/20120321-budahazyugy-kormanybuktatasra-keszult-a-magyarok-nyilai.html>

Gépeltérítés 1956-ban http://www.mult-kor.hu/20070420_gepelterites_1956ban

Gépeltérítők és légimarsallok a szombathelyi légtérben

<http://www.nyugat.hu/tartalom/cikk/11879>

Gergényi: nem illegális a tüntetés

http://index.hu/belfold/tuntet0917/gergenyi_nem_illegalis_a_tuntetes/

German terrorist suspect jailed http://articles.cnn.com/2001-05-15/world/germany.trial_1_bombing-attempt-red-army-faction-terrorist-group?_s=PM:WORLD angol nyelven

http://articles.cnn.com/2001-05-15/world/germany.trial_1_bombing-attempt-red-army-faction-terrorist-group?_s=PM:WORLD

Germany jails leftist for bombing angol nyelven

<http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/3696500.stm>

Hányan vannak a téren? http://index.hu/belfold/tuntet0917/hanyan_vannak_a_teren/

Hat bombát akart robbantani a Magyarok Nyilai egy hangfelvétel szerint

<http://www.origo.hu/itthon/20100320-hat-bombat-akart-robbantani-a-magyarok-nyilai-egy-hangfelvetel-szerint.html>

Hatályos Büntető Törvénykönyv – Complex Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97800004.TV

Hatályos Büntető Törvénykönyv: A büntethetőség elévülése 33-35 szakasz

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=97800004.TV

Házi őrizetbe került Budaházy György <http://www.origo.hu/itthon/20110930-megszuntettek-budahazy-gyorgy-elozetes-letartoztatasa.html>

<http://www.origo.hu/itthon/20110930-megszuntettek-budahazy-gyorgy-elozetes-letartoztatasa.html>

Hírek a Döglött Ügyek Osztályáról <http://nol.hu/archivum/archiv-484564>

http://en.wikipedia.org/wiki/Szilveszter_Matuska angol nyelven

http://hu.wikipedia.org/wiki/Budah%C3%A1zy_Gy%C3%B6rgy

http://hu.wikipedia.org/wiki/Ferihegyi_gyorsforgalmi_%C3%BAti_mer%C3%A9nylet

http://hu.wikipedia.org/wiki/Zavarg%C3%A1sok_az_1956os_forradalom_50._%C3%A9vfordul%C3%B3j%C3%A1n

<http://index.hu/belfold/2002/valasztas/eredmenyek/>

http://www.itbusiness.hu/szolgaltatasok/karrierszkenner/kert_attila.html

Kecskeméten is tüntetnek http://index.hu/belfold/tuntet0917/kecskemeten_is_tuntetnek/

Kezd szervezetté válni a tüntetés

http://index.hu/belfold/tuntet0917/kezd_szervezette_valni_a_tuntetes/

Magyar Nemzet: Bombaosztás közben videózták le a rendőrök Budaházyt

<http://www.origo.hu/itthon/20101026-magyar-nemzet-bombaosztas-kozben-videoztak-le-a-rendorok-budahazyt.html>

MÁRTON RICHÁRD szakdolgozata: A balassagyarmati túsügy története Piliscsaba 2009

MOL XX-10-k-B-15008/1973 Marsiczki Miklós és Molnár György előzetes letartóztatásának fogantatásáról szóló rendelvények Függelék: 1.sz. melléklet

MOL. XIX-B-10 Határőrség Országos Parancsnokság 1973. Pintye András alezredessel kapcsolatos hangulatjelentés

NBH évkönyv 2001 Bp, 2002

NBH évkönyv 2004 Bp, 2005

NBH évkönyv 2005 Bp, 2006

NBH évkönyv 2006 Bp, 2007

NBH évkönyv 2007 Bp, 2008

NBH évkönyv 2008 Bp, 2009

NEMERE ISTVÁN: Terrorista akciók 1. Püldo Kiadó 2001

Nyilazás politikusokra <http://www.168ora.hu/itthon/nyilazas-politikusokra-34296.html>

Őrizetbe vették Budaházy Györgyöt <http://www.origo.hu/itthon/20090617-orizetbe-vettek-budahazy-gyorgyot.html>

Őrizetbe vették Budaházyt, terrorcselekménnyel gyanúsítják
http://nol.hu/belfold/orizetbe_vettek_budahazyt_terrorcselekmennyel_gyanusitjak

PAPP ISTVÁN: A Politikai Nyomozó Főosztály Vizsgálati Osztályának szervezettörténete (1956-1962) <http://www.betekinto.hu/node/7>

[RAF avagy a Vörös Hadsereg Frakció](#), Tóth Tibor
<http://terrorizmus.network.hu/blog/terrorizmus-klub-blogja/raf-avagy-a-voros-hadsereg-frakcio>

Red Army Faction angol nyelven
<http://terrorism.about.com/od/groupsleader1/p/RedArmyFaction.htm>

ROMSICS IGNÁC: Magyarország története a XX.században, Osiris Kiadó, Bp. 2001

ROMSICS IGNÁC-Magyar Virtuális Enciklopédia
http://www.enc.hu/1enciklopedia/fogalmi/torttud_magy/Kadar.htm

SCHUEER, THOMAS:Der alte Mann und die RAF
http://www.focus.de/politik/deutschland/terrorismus-der-alte-mann-und-die-raf_aid_180710.html német nyelven

SPÖTTLE, GEORG: A terrorizmusról Belügyi szemle 2002/6

TABAJDI GÁBOR-UNGVÁRY KRISZTIÁN: Elhallgatott múlt, A pártállam és a belügy-
A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956-1990, 1956-os Intézet, Corvina
2008

TARJÁN G. GÁBOR: Rendészeti Szociológia II-A terrorizmus Bp. 2007..

The World: Terror and Triumph at Mogadishu

<http://www.time.com/time/magazine/article/0,9171,945802,00.html> angol nyelvű hír a
történekekről

Titok marad, ki robbantott Torgyánnál és Szájernél

<http://www.origo.hu/itthon/20011017titok.html>

Toroczkai: a fogdától csak ti menthettek meg minket!

[http://index.hu/belfold/tuntet0917/toroczkai_a_fogdatol_csak_ti_menthettek_meg_minket
_/](http://index.hu/belfold/tuntet0917/toroczkai_a_fogdatol_csak_ti_menthettek_meg_minket_/)

Tüntetés Pécsen és Szegeden is

http://index.hu/belfold/tuntet0917/tuntetes_pecsen_es_szegeden_is/

VÉGH JÓZSEF: A változó terrorizmus és változó terrorista Magyar Rendészet 2005/4

9. Mellékletek

9.1 1.sz. melléklet: Marsiczki Miklós és Molnár György előzetes letartóztatásának foganatosításáról szóló rendelvények(4.db)

Legfőbb Ügyészség
Nyf.15.008/1973.

Balassagyarmati Országos Börtön
Parancsnokának Balassagyarmat.

Rendelvény
az előzetes letartóztatás foganatosítására

A bűnös neve: Molnár György

Bűnös bűne és ideje: Balassagyarmat, 1954. augusztus 18.

Bűnös neve: Horváth Erzsébet

Családi állapota: nőtlen

Állampolgársága: magyar

Foglalkozása: fita

Az előzetes letartóztatás helye: Balassagyarmat, Árpád u. 36. sz.

A bűnös által előzetes letartóztatás megnevezése és jellege: légi jármű jogellenes külföldre vitelével
történt tiltott határátlépés büntetvényének előkészítése

Bűnös bűnös: ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

A bűnös által megnevezett hely: nem volt

A bűnös által megnevezett hely: nem volt

Legfőbb Ügyészség Nyf.15.008/1973

73 Január 8 73 Március

Legfőbb Ügyészség

Nyfl.15.008/1973.

Balassagyarmati Szigorított Börtön
Parancsnokának, Balassagyarmat.

Rendelvény

az előzetes letartóztatás foganatosítására

Marsiczki Miklós

A terhelt neve:

Szanda, 1953. szeptember 18.

Születési helye és ideje:

Csontos Erzsébet

nőtlen

Az anyja neve:

Családi állapota:

Állampolgársága:

magyar

Foglalkozás:

asztalos

A terhelt pontos lakcíme:

Balassagyarmat, Vár u.l.sz.

A terhelt által elkövetett bűntett megnevezése és jellege:

légi jármű jogellenes külföldre vitelével

val történő tiltott határátlépés bűntettének előkészülete

X. törvény,

politikai.

Előzetes: büntetlen

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

nem volt

Az őrizetbevétel napja:

A meghozás előtt az előzetes letartóztatást elrendelő vagy meghosszabbító hatóság neve és határozatának száma:

Legfőbb Ügyészség, Nyfl.15.008/1973.

Az előzetes letartóztatás 19

73

év

Január

8

napján

19

73

évi március

száma

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ tart.

A vállalat a közérdekvédelmi feladatokat a legmagasabb szinten tartja szem előtt, és a munkavégzés során a legmagasabb szintű biztonságot és egészségvédelmet biztosítja.

A szerkesztő általános irányelvei közé tartozik az alábbiak:

A törölt események az alábbiak szerint fogantatosítva:

620-222-2222

A termék a Bm. Szabályzat rendelkezései szerint részeshető az alábbi kedvezményekben

Intergate / Interchat

A kórtól borsófjének és leveleinek ellenőrzéséért

levelei irhat és kaphat

envelopant la plante.

A termék névtelenül átvétel ellenőrzés nélkül

a bv. Intégrete blzont
xx xxxxxxxxxx

magam részre [contar]acm.

A szerzői jogok védelme érdekében ellenőrzés nélkül
XXXXXXXXXX

ellenőrzés mellett

Generalized linear

A. XXXXXX XXXXXX XXXXXX

— 24 —

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

A szöveg csak a felmérésről kedvezményesre vonatkozik és nem érinti a tisztasági csomag beadását, valamint a területnek a védővízi szabályozás jogát.

Nem

Azoknak rendelték az önkormányzatot - nem a jogalkotáshoz, diszponálhat a nem jogát állta megbeszélés után.

— equality.com

A symmetrische bejegyzés - nem jelöltem be

Az előzetes interjúkatást elrendelő ügyész neve és telefonszáma:

Dr. Eller Gustaf 187-850.

Budapest, 19. 73. v. február hó 1. napján

P.H.

Dr. Eller Gustav

Ogryz

FIGYELMEZTETÉS!

FIGYELMEZTETÉS!
A rendszert számítógéppel kell kiültetni, az ügyezérek bélyegzőjével és az ügyész olvasható aláírásával kell ellátni.
A beadványt a bírósághoz kell küldeni, az ügyezérek bélyegzőjével, vagy hiányosan kitöltött rendelettel nem fogadják.

A rendeltetést alátámasztja az Országgyűlés 1990. évi XXXV. törvénye a szociális rendszerről, amely szerint a bv. intézet a szabálytalanul, vagy hiányosan kiadott rendeltetést nem hajtja végre.

Az ügyész által adott rendelkezést nem hajtja végre.

Az ügyész megjelölt határidőben az előírt feladatok elvégzéséről tájékoztatást kell adnia az ügyésznek.

1. Az ügyész által megjelölt határidőben az előkészítő ülés nem tartható meg.

A rendkívüli közlés kiadásáért a rendelvényt kiadók egyéni felelősséggel tartózkodnak.

9.2 2.sz. mellékletek.-interjúk a Budaházyval kapcsolatban álló felügyelőkkel (2 db interjú)

9.2.1. Interjú 1

Interjúm alanya Sz.A. körletfelügyelő, akivel Budaházy Györgyről és Vácott töltött szabadságvesztéséről beszélgettünk

H.Z.: Szia, köszönöm, hogy tudtál rám időt szakítani

Sz.A.: Helló, ez csak természetes, remélem használni is tudod majd amikről beszélünk. Ugye ezért nem rúg majd seggbe az NVSZ? (nevet) Kezdjünk is bele, mire vagy kíváncsi?

H.Z.: Mennyi ideig volt a körleteden Budaházy?

Sz.A.: Az időt már meg nem mondom pontosan, de elég sokat. Jópár váltás lement, míg ott volt. Hónapokat értek ez alatt.

H.Z.: Az elhelyezéséről tudnál mesélni?

Sz.A.: Külön volt elhelyezve, egyedül volt a zárkájában, folyamatos és fokozott figyelemmel kellett kísérnünk az ott töltött idejét és minden pillanatát.

H.Z.: Hogyan viselkedett?

Sz.A.: Nem volt vele probléma, mondhatom együttműködő volt. Fegyelmet tudomásom szerint nem követett el, hangját sem nagyon hallottuk. Azt tudom, hogy mindig politizált. Másról sem beszélt, csak mindig a politikáról, meg a rendszerről. Természetesen sosem hallottam tőle dícséretet.

H.Z.: Másként kellett kezelni őt?

Sz.A.: Természetesen igen. Alapból ugye egyedül volt, egy speciális körletrészen. Fokozottan ellenőriztük, sok minden meg volt szabva nekünk is, neki is.

H.Z.: Mit értesz ez alatt, hogy sok minden meg volt szabva?

Sz.A.: Ezt nem tudom hogyan tudod leírni, majd megoldod, de lényeg a lényeg, hogy más szabályok vonatkoztak rá az intézetben.

H.Z.: Mesélnél erről, majd utána járok mi mehet az interjúba.

Sz.A.: Pl a szabad levegő is másként volt. Egyedül töltötte ott a napi egy óráját, egy biztonsági felügyelő folyamatosan ott volt mellette, kellett mindig egy előljáró a zárka nyitásához. Az étkeztetés ugyanúgy zajlott mint a többieknek, abban nem volt más. A programokra viszont az elején nem járhatott, arra is más szabályok voltak. Később pár hasonló személlyel közös programokon részt vehetett, úgy emlékszem vmi agrár szakkörre járt.

H.Z.: Volt még esetleg más ami eszedbe jutna vele kapcsolatban?

Sz.A.: Talán az, hogy változott időközben.

H.Z.: Ez alatt mit értesz?

Sz.A.: Mit már mondtam az elején csak politizált. Szépen teltek a hónapok és közben ő is változott. Természetesen a családja lett később a legfőbb téma. Szabad levegőn volt, és végig arról beszélt, hogy a gyerekek így, a feleség úgy, mi lehet velük, szétrobbantották a családját. Nehezményezte a külön töltött időt, mindig azt emlegette, hogy nem is tudja hogyan lehet ezt majd bepótolni. Mást nem tudok mondani, illetve részletesebben nem is mennék bele, ha nem baj.

H.Z.: Természetesen nem, köszönöm, ezzel is sokat segítettél.

Sz.A. Nincs mit, csak majd gyere vissza, ha végeztél a sulival

9.2.2. Interjú 2

Második interjúm alanya Sz.N. biztonsági felügyelő, akivel ugyancsak Budaházyról szeretnék beszélni.

H.Z.: Helló, köszönöm, hogy időt szakítasz rám

Sz.N.: Helló, meglátjuk miben tudok segíteni. Amit tudok elmondom róla. Azt szögezzük le, szolgálati dolgokról nem beszélünk ugye.

H.Z.: Természetesen csak olyan témákról beszélünk majd amiből senkinek nem lehet problémája. Tudom hogy megy ez, nem is akartam ilyet kérdezni.

Sz.N.: Akkor jó vágjunk bele. Mire vagy kíváncsi?

H.Z.: Természetesen Budaházyra, illetve amiket vele kapcsolatban tapasztaltál. Mennyi időt töltött Vácon?

Sz.N.: Jó kérdéssel indítasz, nekem elsősorban nem volt feladatom nézni mennyit is van ott. Legtöbbször a szabad levegőn tartózkodásakor találkoztam vele.

H.Z.: Tudnál erről mesélni?

Sz.A.: Napi egy óra állt rendelkezésére, külön a körletéhez tartozó udvaron tudott levegőzni. Sok alkalommal nem is vette igénybe, de azért jellemző volt. Sokat beszélt, mondhatom be nem állt a szája. Mindig a politika dőlt belőle. Edzés közben sem hagyta abba.

H.Z.: Edzés közben sem? Milyen lehetőségei voltak a testmozgásra?

Sz.A.: Ugyanannyi mint a többi fogvatartottnak. Az udvaron van egy felállított vas keret, direkt testedzés céljából. Azon tudott különféle erőnléti gyakorlatokat végezni, illetve az udvaron futni. Az volt a vicces, hogy még futás közben is sokszor be nem állt a szája, csak beszélt és beszélt. Természetesen egyfolytában politizált. Na jó ez nem igaz, a családját is sokat emlegette.

H.Z.: Mindig Te voltál ott amikor szabad levegőn volt?

Sz.N.: Ha épp szolgálatban voltam előszeretettel választottak engem. Mondhatom elég sokat voltunk egy légtérben.

H.Z.: Mit tudsz mondani a viselkedéséről?

Sz.N.: Semmi különös nem volt, nem emlékszem arra, hogy bármi probléma lett volna vele. Lehet másnál igen, de nálam semmi. Na meg ha bármit csinált volna, arról tuti értesültünk volna. Együttműködő volt, felfogta hogy ezt az időt le kell töltenie, míg nem lesz ítélete.

H.Z.: Mennyivel volt más neki a helyzete a többi fogvatartotthoz képest?

Sz.N.: Eltérő szabályok vonatkoztak rá. Kezdsnek egyedül volt, csak egy előjáróval lehetett bemenni hozzá. A szabad levegőjét mint már mondtam mindig egy felügyelőnek biztosítania kellett. Ja és persze ez később volt mint a többi fogvatartottnak, nem nagyon

találkozott másokkal. Ezt leszámítva azt kell mondanom jó helyen volt. Felújított körleten volt elhelyezve, a körülményekhez képest szerintem jó helye lehetett.

H.Z.: Mi a helyzet az előállításokkal, a tárgyalásokkal?

Sz.N.: Na az mindig egy érdekes dolog volt. Felpezsdült az élet ilyenkor. Volt ilyenből bőven, de ha nem haragszol ebbe nem mennék bele mélyebben. Amit elárulhatok, hogy betekintésre később kapott egy laptopot.

H.Z.: Laptopot? Megszokott eljárás ez?

Sz.N.: Természetesen nem. A fogvatartott jogosult az ügyébe betekinteni, az ügyét tanulmányozni, arról iratokat magánál tartani. A Budaházy-ügy több ezer oldalnyi iratott tartalmazott, ezért jött a határozat, hogy tarthasson magánál egy gépet. Képzelted hogyan nézett volna ki a zárka 1000 oldal anyaggal.

H.Z.: Mit csinált az iratokkal? Használta is őket?

Sz.N.: Ahogy emlékszem igen, folyamatosan tanulmányozta azokat és készült. Elég jól állt jogi ismeretekből ahogy emlékszem. Mindenre tudott mondani egy sort a BTK-ból.

H.Z.: Volt még valami eltérő az elhelyezésében?

Sz.N.: Azt már említettem, hogy egyedül volt, meg a laptopot is. Ezeken felül ugye nem érintkezett nagyon más fogvatartottakkal biztonsági szempontok miatt, de ezt később megváltoztatták és lehetősége volt szakkörre járni. Volt akkoriban pár másik fogvatartott nálunk, akikkel közös szakkörre jártak. Talán valami agrár volt, vagy mi. Ott csak egyszer voltam felügyelni, egész idő alatt csak számoltak egy házi feladatot. Minden utalás az előző órához volt köthető, komolyan mondom nem sokat értettem belőle. Az egyből látható volt, hogy nem egy buta banda van ott. Tudod nem az a jellemző négy általánost végzett értelmiségi mint más szakkörökön. Az elhelyezéséből fakadólag ő egyedül ment spejzolni (spejz = minden hónapban a fogvatartottaknak lehetőségük van az intézetben felállított bolt használatára. Itt a házirendben meghatározott mennyiségi keretig lehetőségük van vásárolni élelmiszereket, tisztálkodáshoz, személyes higiéniahoz szükséges cikkeket, dohányárut, stb.) A telefonálás is egyedül volt.

H.Z.: Mit jut még eszedbe, ha meghallod a nevét?

Sz.N.: Van még pár dolog, leginkább elég tréfás történetek.

H.Z.: Megosztanád velem?

Sz.N.: Az első így történt: a szokásos szabad levegő biztosítására indultam, amikor a szolgálatos főfelügyelő szólt, hogy ma elkísér egy kolléga. Ez a srác még új volt, épp tanulóban volt. Mondtam ok, legalább ezt is látja. Elkezdődött az egy óra, Budaházy pedig elkezdte a szokásos monológját. A politika így, a rendszer úgy. Én már untam, sokszor hallgattam már végig ugyanezt. Telik az idő, mire a kopasz megkérdezte Budaházyt- „Maga itt lakik Vácon?”-és láttuk, hogy lövése sincs ki is a fogvatartott. Budaházy még a futást is abbahagyta, kikerekedett szemmel nézett a srácra és teljes ledöbbenés volt az arcán. Gondolom meglepődött, hogy valaki nem ismeri. Nehéz volt a nevetést visszzatartanom.

H.Z.: Vicces helyzet lehetett. Mi a másik élményed?

Sz.N.: Az is elég komoly volt. A szokásos ellenőrzésre jöttek a BM-től. Már jóval előtte ment az agyalás, mit is kezdjenek Budaházyval. Az ellenőrzési útvonalon volt a zárkája. A tanakodás tárgya az volt, az ellenőrzés idejére áttegyék-e másik zárkába, nehogy valami atrocitás legyen. Végül is abban maradtak, hogy ne, semmi probléma nem volt vele. Meg is jöttek a vendégek, vezetőink vezetgetik körbe őket, mire Budaházyhoz érve egyszer csak elkezdte verni az ajtót és ordibálni, hogy „Szabadságot a politikai foglyoknak”. Képzelheted milyen arcot vágott ott mindenki. Ennyi volt, más nem jut eszembe.

H.Z.: Köszönöm szépen, sokat segítettél